

La revolució digital: perquè costa tant de veure.

Ismael Peña-López

@ictlogist

Conferència inaugural de les XXVIII Jornades Cientificotècniques
"La revolució virtual", Setmana de la Ciència, la Tècnica i les Humanitats.
24 de març de 2014, Institut Lacetància

"Podem veure l'era dels computadors arreu...
menys a les estadístiques de productivitat."

Robert M. Solow

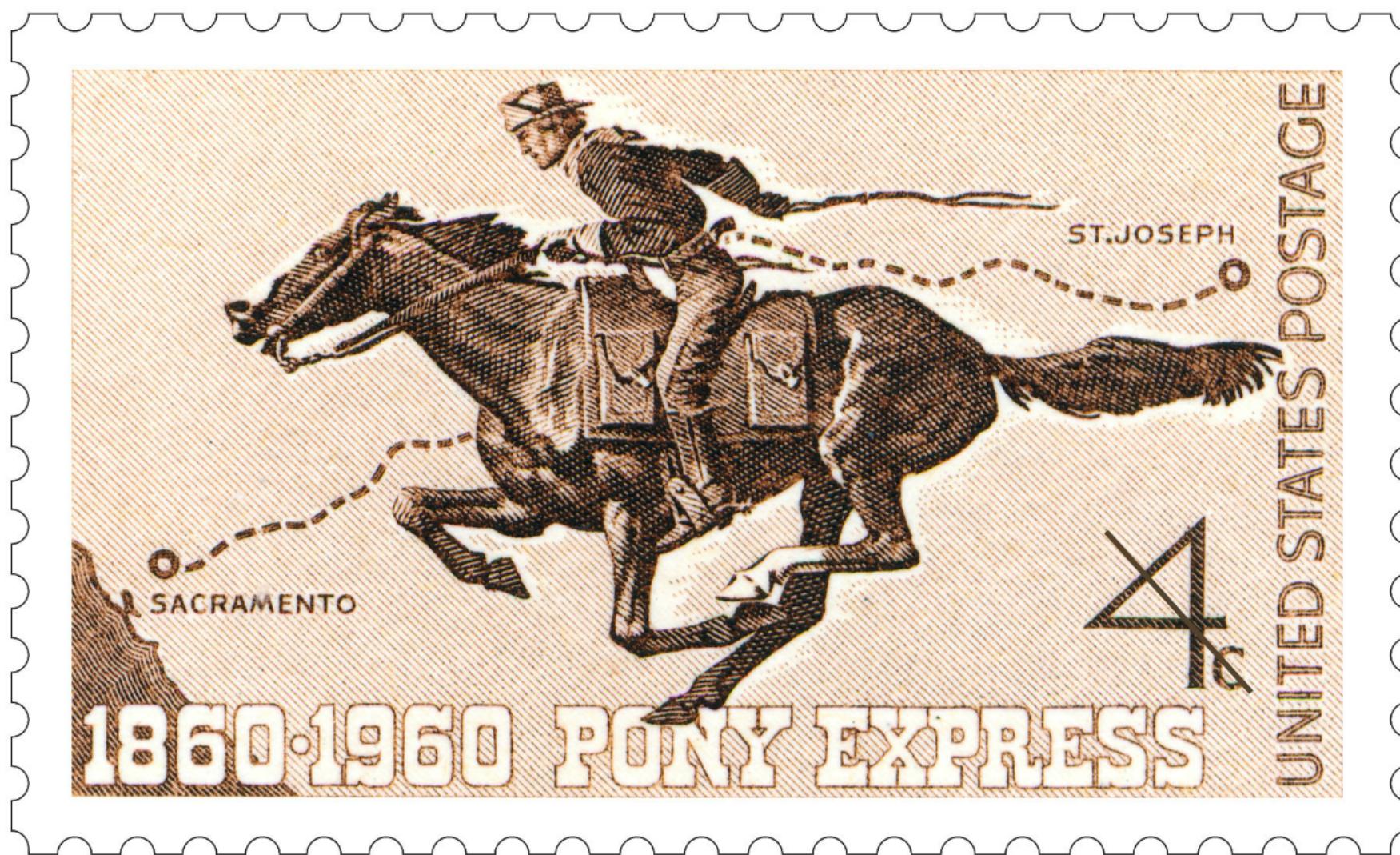
Solow, R.M. (1987). "We'd better watch out".
New York Times Book Review, July 12, 36. New York: New York Times.

Informació,
comunicacions i
participació a
l'era industrial
i xarxa

El cost de la informació

El cost de la comunicació

El cost de la participació

Participació i societat industrial

regular / projecte, amb planificació

Altos costos d'establiment / inversions

Altos costos de coordinació / operació

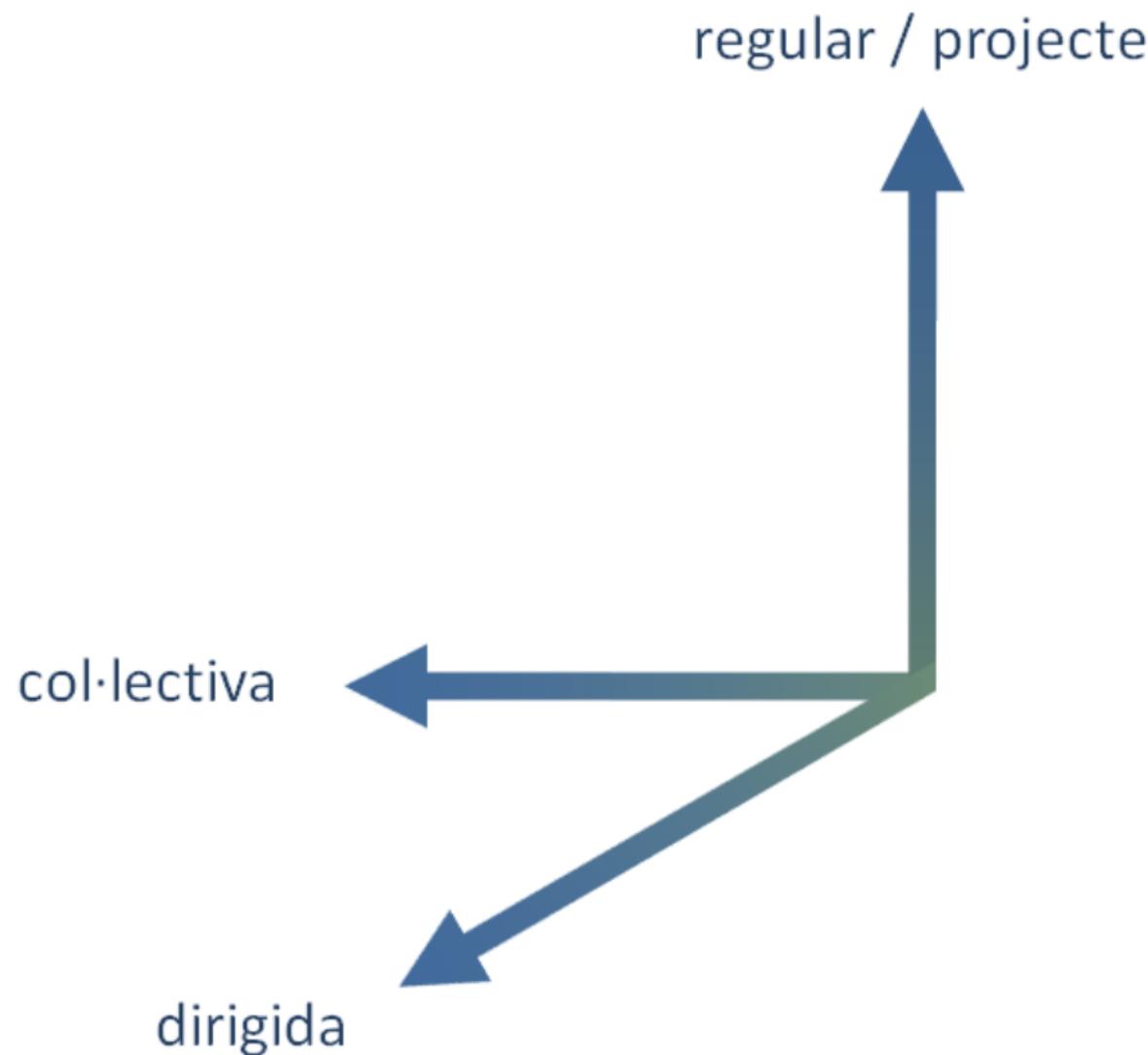
Escassetat de recursos / inputs

col·lectiva, dins d'una organització

reactiva, quan el cap de la jerarquia ho mana

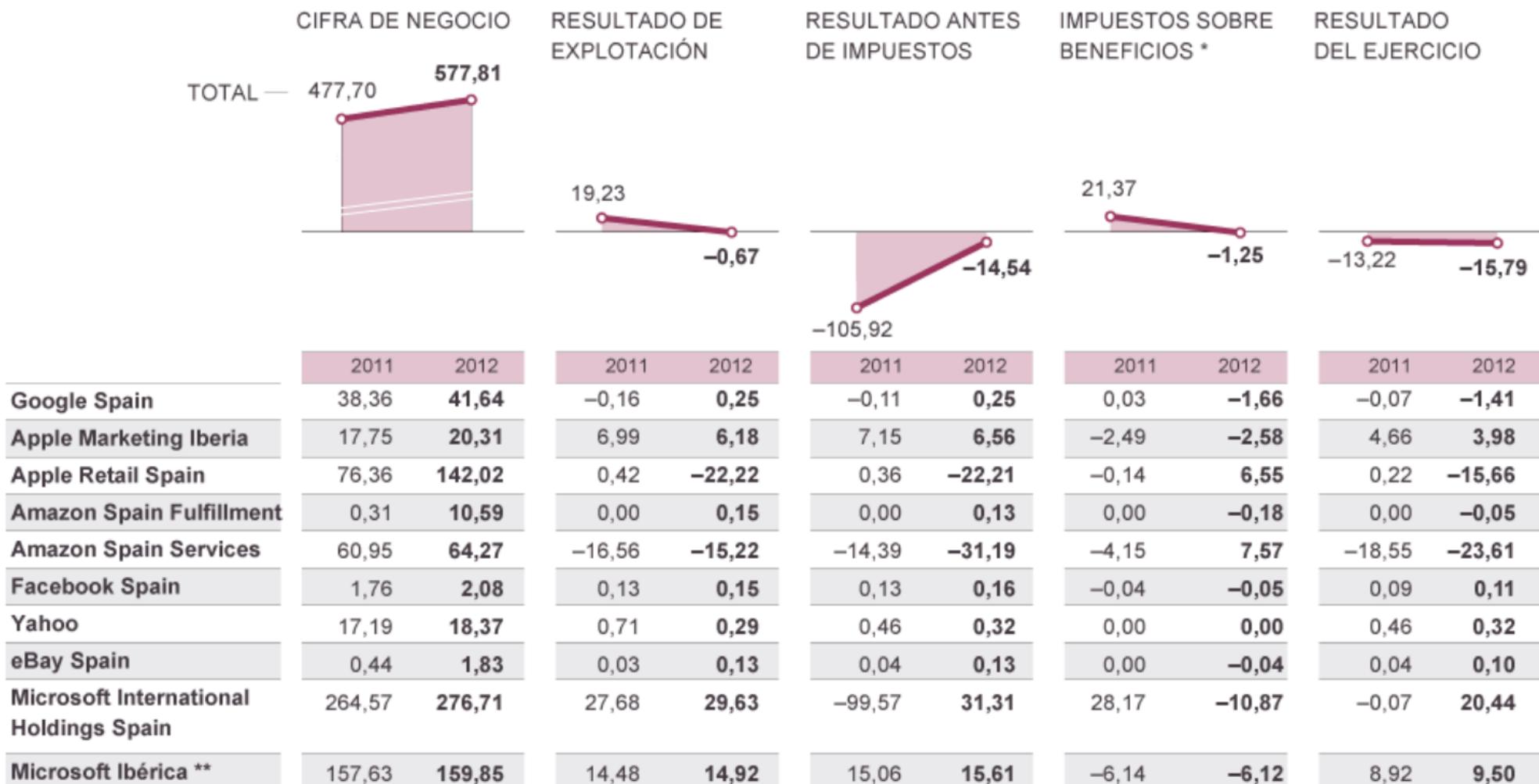
Participació industrial

Context de múltiples crisis

LAS CUENTAS DE LAS FILIALES ESPAÑOLAS DE LOS GIGANTES TECNOLÓGICOS

En millones de euros

* Las cifras de impuestos aparecen en negativo cuando son impuestos a pagar y en positivo cuando son a favor de la empresa por tratarse de impuestos a compensar en el futuro.

** Las cifras de Microsoft Ibérica no se suman en el total porque es filial de Microsoft International Holdings Spain y sus cuentas están ya consolidadas en esa sociedad. Las dos sociedades de Apple y las dos de Amazon, en cambio, son independientes entre sí.

Jiménez, M. (2014). Los siete gigantes de Internet pagan en España solo un millón en impuestos
http://economia.elpais.com/economia/2014/01/18/actualidad/1390071860_568641.html

cost d'enviar
una samarreta
de la Xina a Europa:

<0,01€

Curry, A. (2013). The Box That Built the Modern World
<http://nautil.us/issue/3/in-transit/the-box-that-built-the-modern-world>

Crisi(s)

Globalització i crisi funcional

de les institucions
dels estats-nació.

Societat Industrial

Escassetat

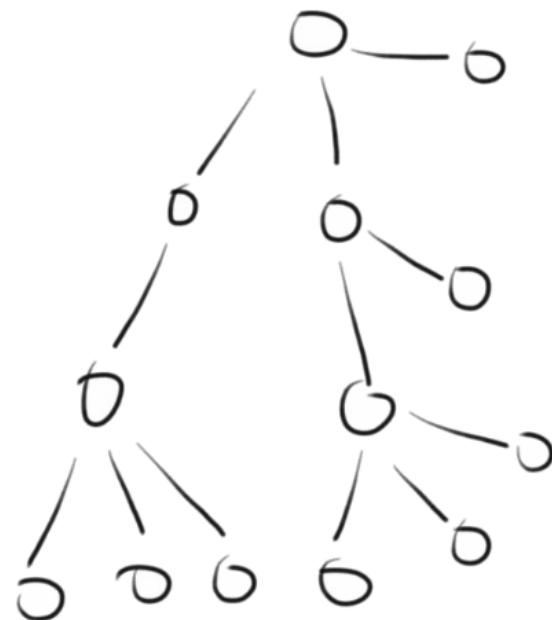
+ Costos de Transacció

=

Intermediació

Intermediació

La jerarquia és eficaç i eficient

Escassetat   Costos de transacció

↓
Intermediació

↓
Gestió de la
informació   ↓
Presa de decisions

Societat Digital

Escassetat
+ Costos de Transacció

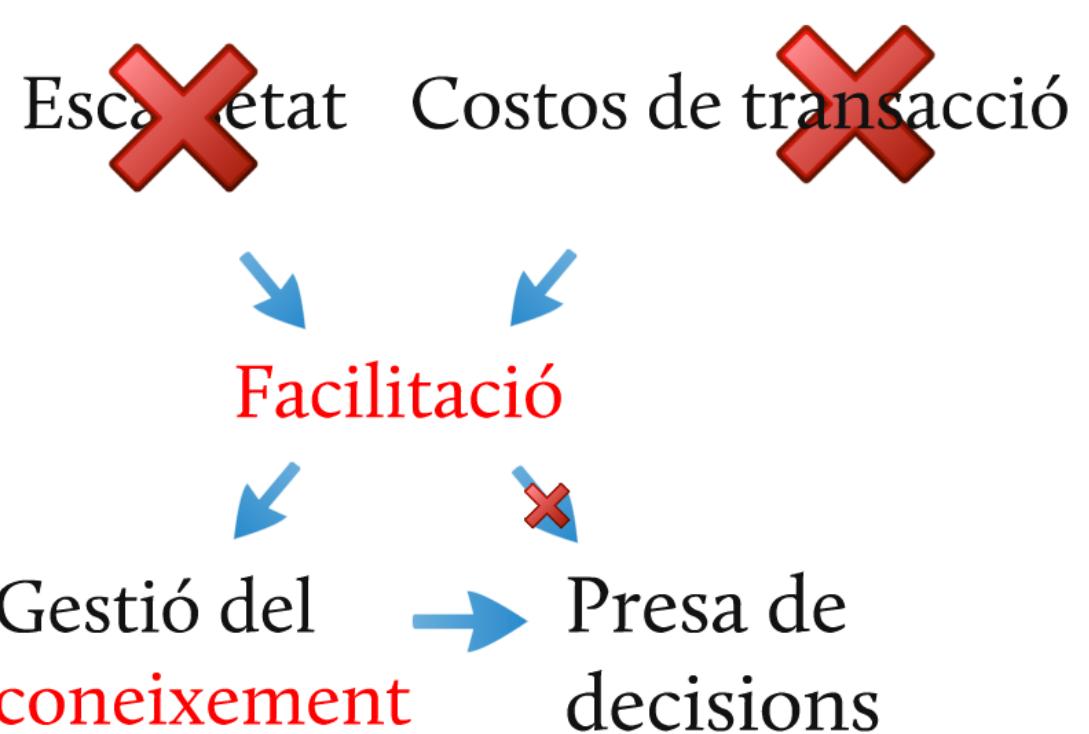
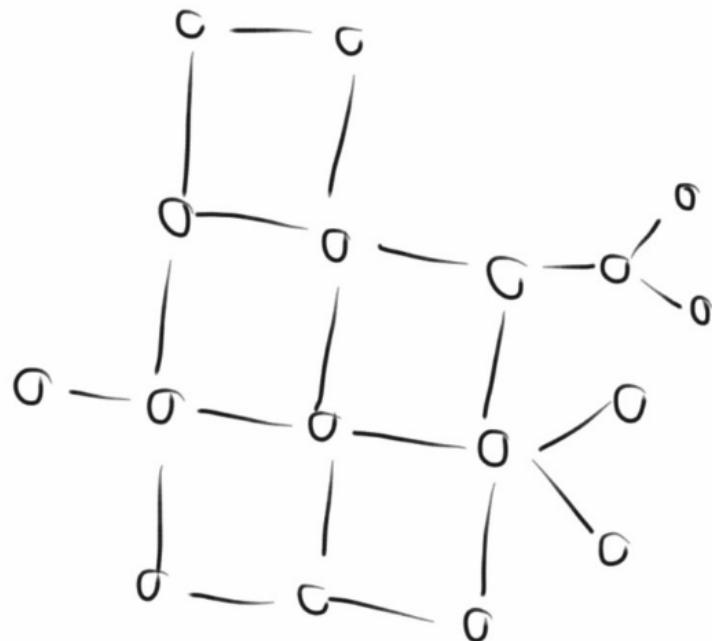

=

Intermediació?

Intermediació?

Les xarxes són eficaces i eficients

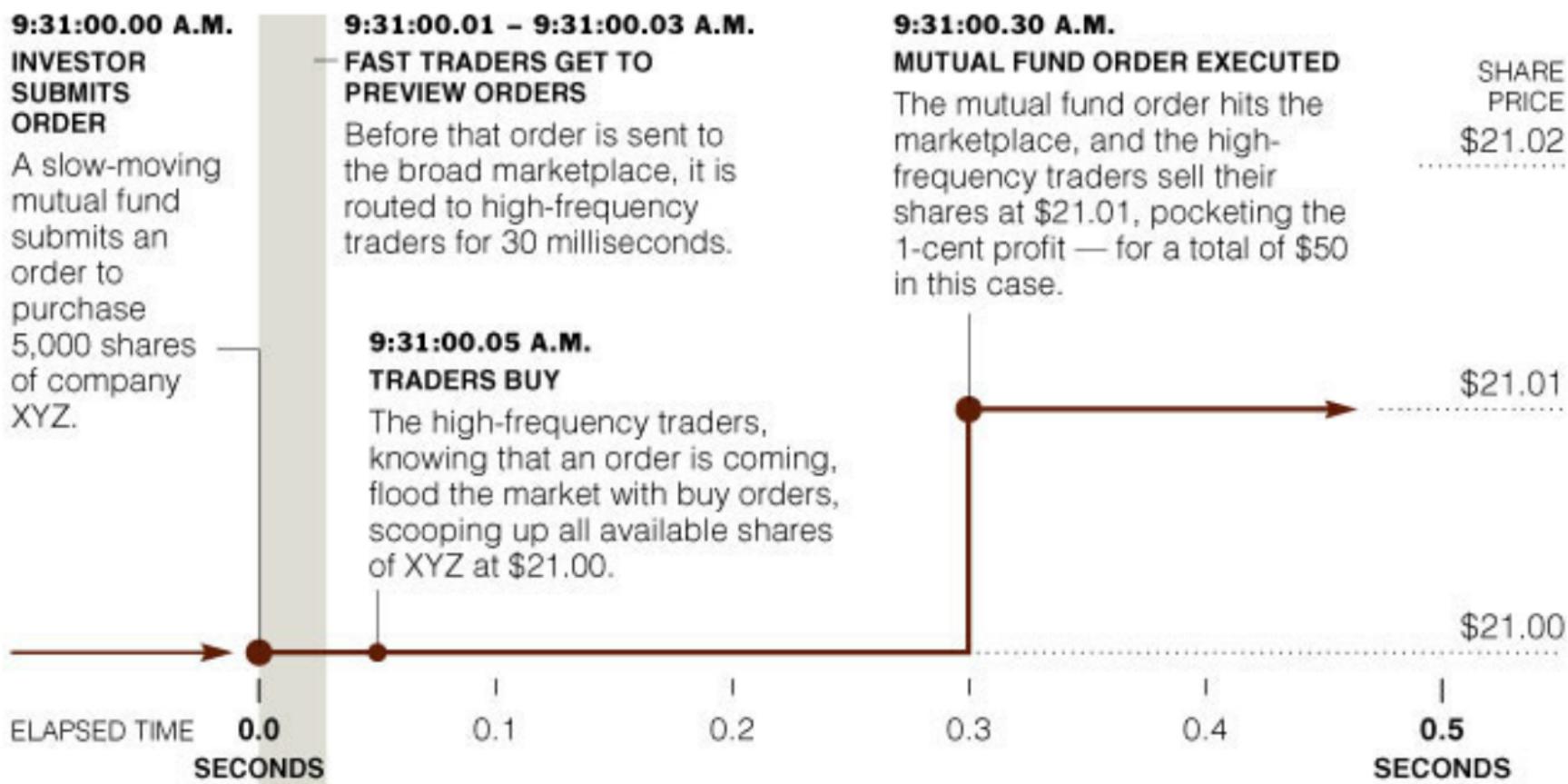
Crisi(s)

Digitalització i
crisi organitzacional

de les institucions
de la societat industrial.

The Thirty-Millisecond Advantage

In high-frequency trading, computers buy and sell stocks lightning fast. Some marketplaces, like Nasdaq, often offer such traders a peek at orders for 30 milliseconds — 0.03 seconds — before they are shown to everyone else. This allows traders to profit by very quickly trading shares they know will soon be in high demand. Each trade earns pennies, sometimes millions of times a day.

THE NEW YORK TIMES

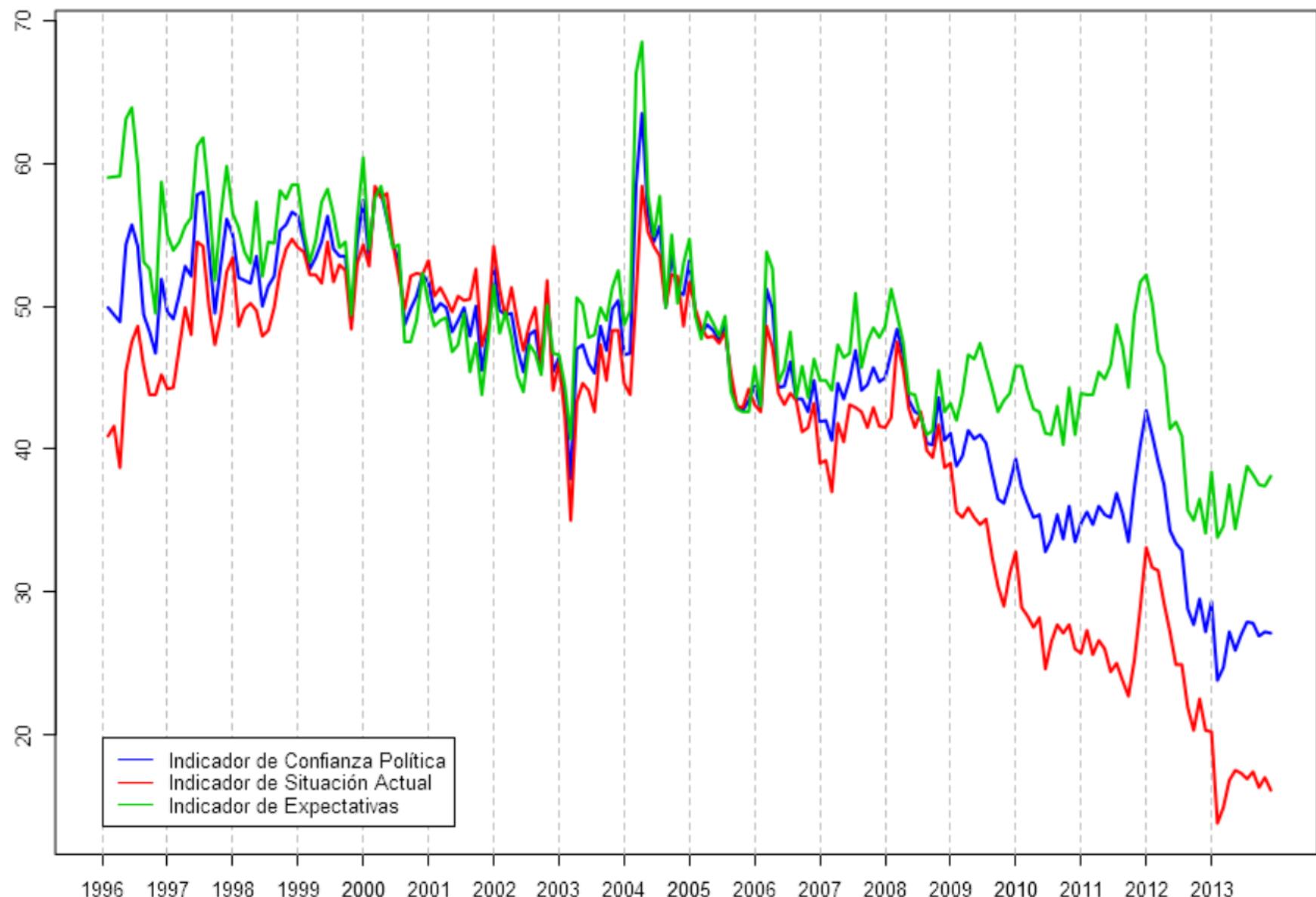
Duhigg, C. (2009). Stock Traders Find Speed Pays, in Milliseconds

<http://www.nytimes.com/2009/07/24/business/24trading.html?ref=highfrequencyalgorithmictrading>

Crisi(s)

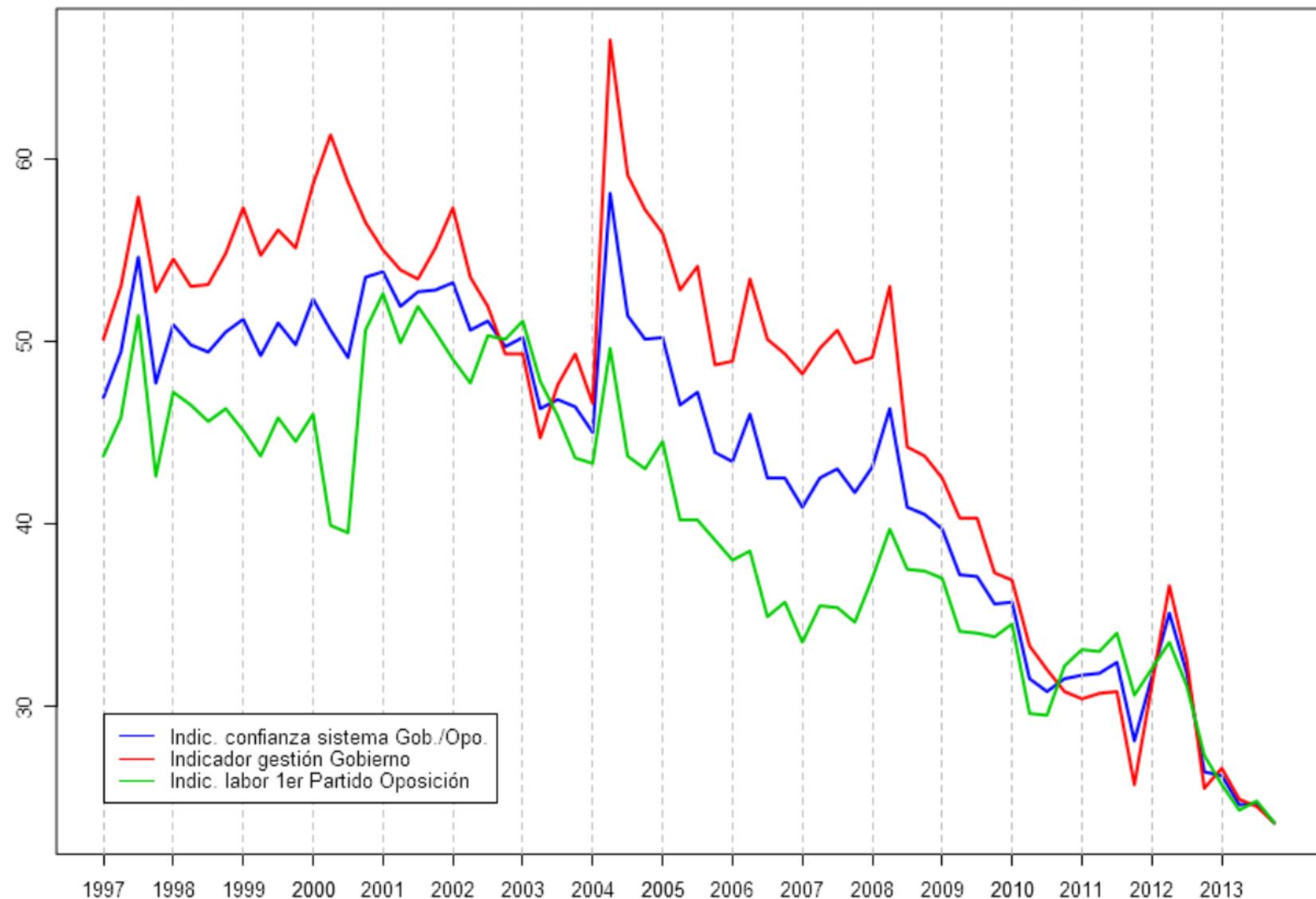
Crisi finançera i
crisi de governança
de les institucions
en una societat empoderada.

INDICADORES DE LA SITUACIÓN POLÍTICA. Series originales

Centro de Investigaciones Sociológicas (2014). Gráfico de los indicadores de la situación política
http://www.cis.es/cis/opencms/ES/II_barometros/Indicadores_PI/documentos/serPol.html

INDICADORES DEL SISTEMA GOBIERNO/OPOSICIÓN. Series originales

Centro de Investigaciones Sociológicas (2014). Gráfico de los indicadores del sistema político
http://www.cis.es/cis/opencms/ES/II_barometros/Indicadores_PI/documentos/serGobOpo.html

Crisi(s)

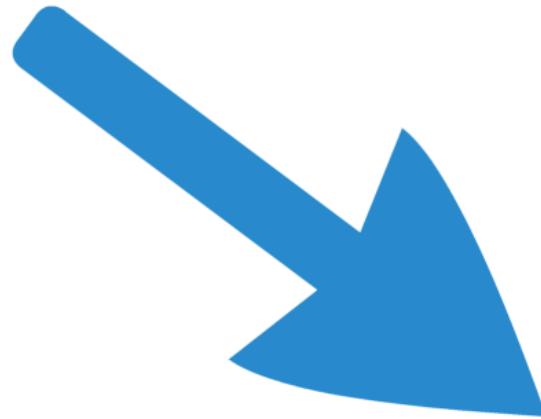
Partitocracia i
crisi de legitimitat

de les institucions
en la democràcia representativa.

Revolució
digital?

Revolució digital

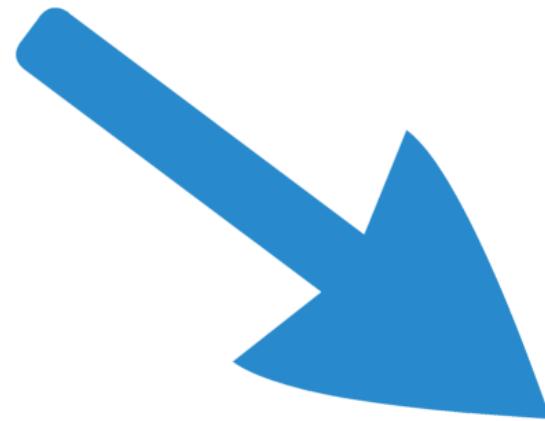
- No barreres d'espai
- No barreres de temps
- No escassetat de "materials"
- No costos de transacció

Es participa en un lloc,
un lloc tancat

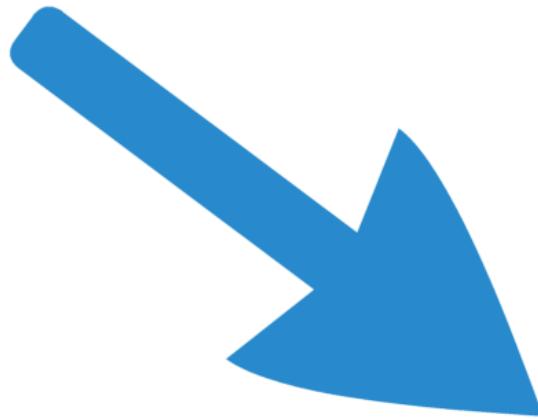
Es pot participar a
qualsevol lloc, en públic

Es participa en un
temps determinat

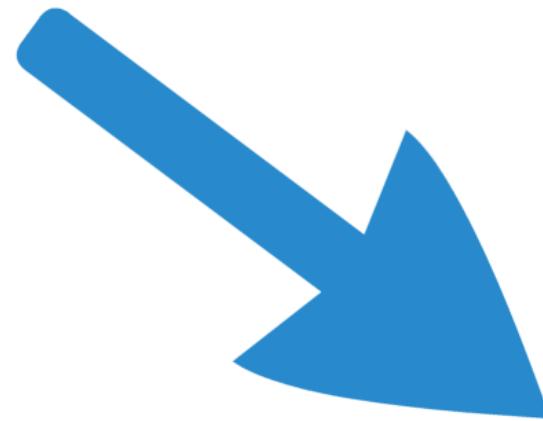
Es pot participar a
qualsevol hora

Algú prefixat dirigeix

Es pot participar amb qualsevol,
amb qui es vol

Algú lidera un
programa prefixat

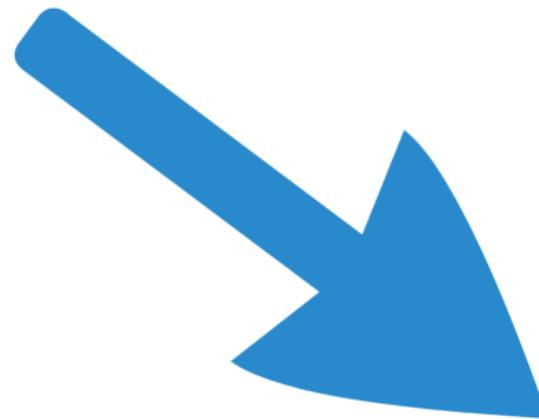
La informació caduca ràpid,
s'ha d'aprendre a aprendre

Canviar els protocols
és car

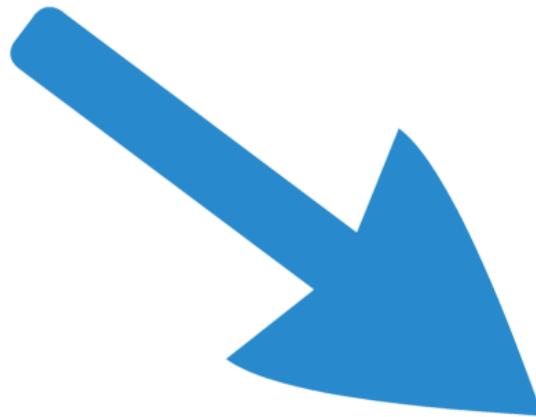
No canviar els
protocols surt car

Col·laborar és car

Reinventar la roda
surt car

Contingut i contenidor són inseparables

El contingut és volàtil,
el valor és al contenidor

Nova
participació

Participació i societat digital

regular / projecte, amb planificació

Alts
~~Baixos~~

costos d'establiment / inversions

Alts
~~Baixos~~

costos de coordinació / operació

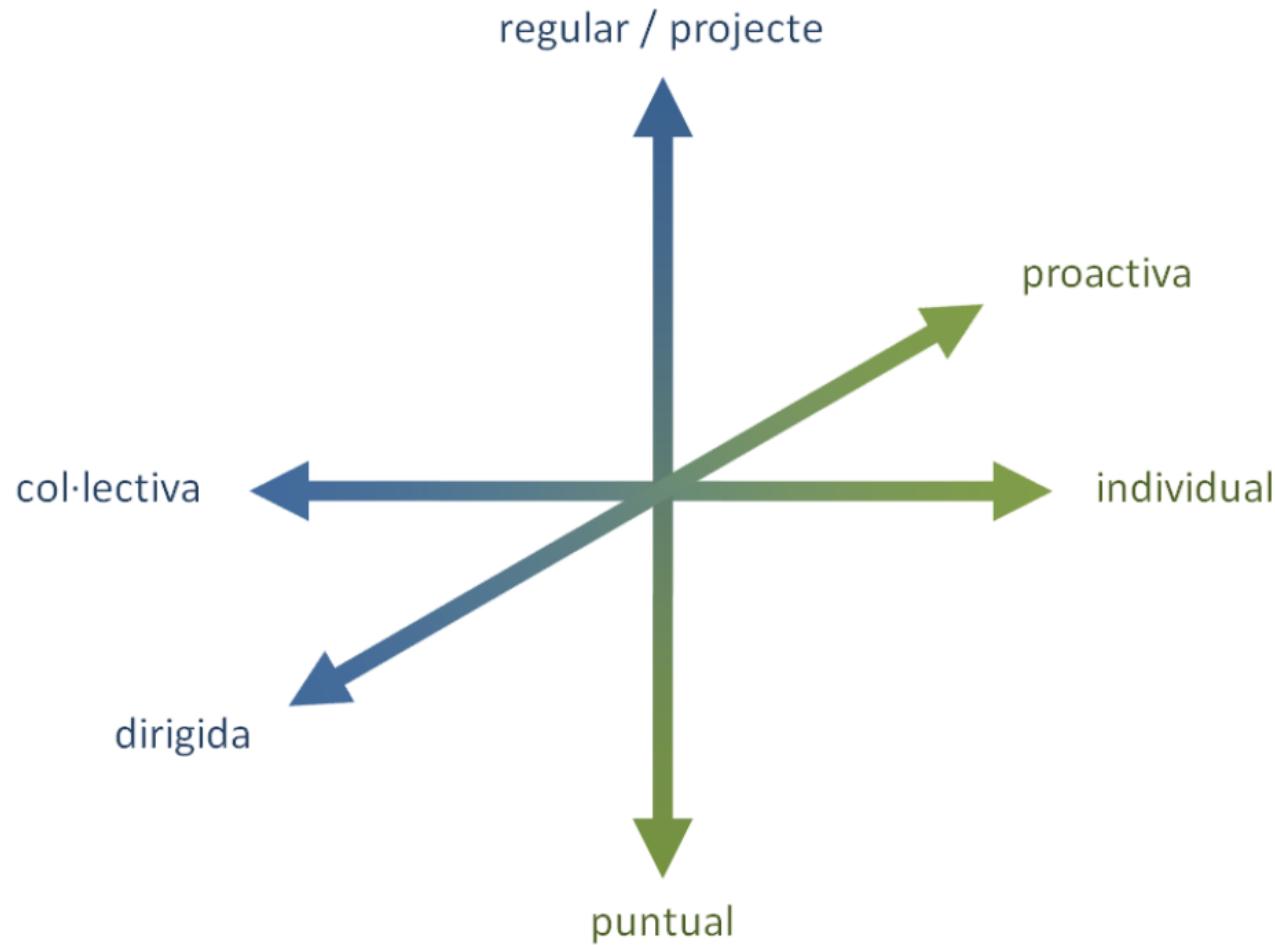
Escassetat de recursos / inputs

col·lectiva, dins d'una organització

reactiva, quan el cap de la jerarquia ho mana

Tecnoparticipació

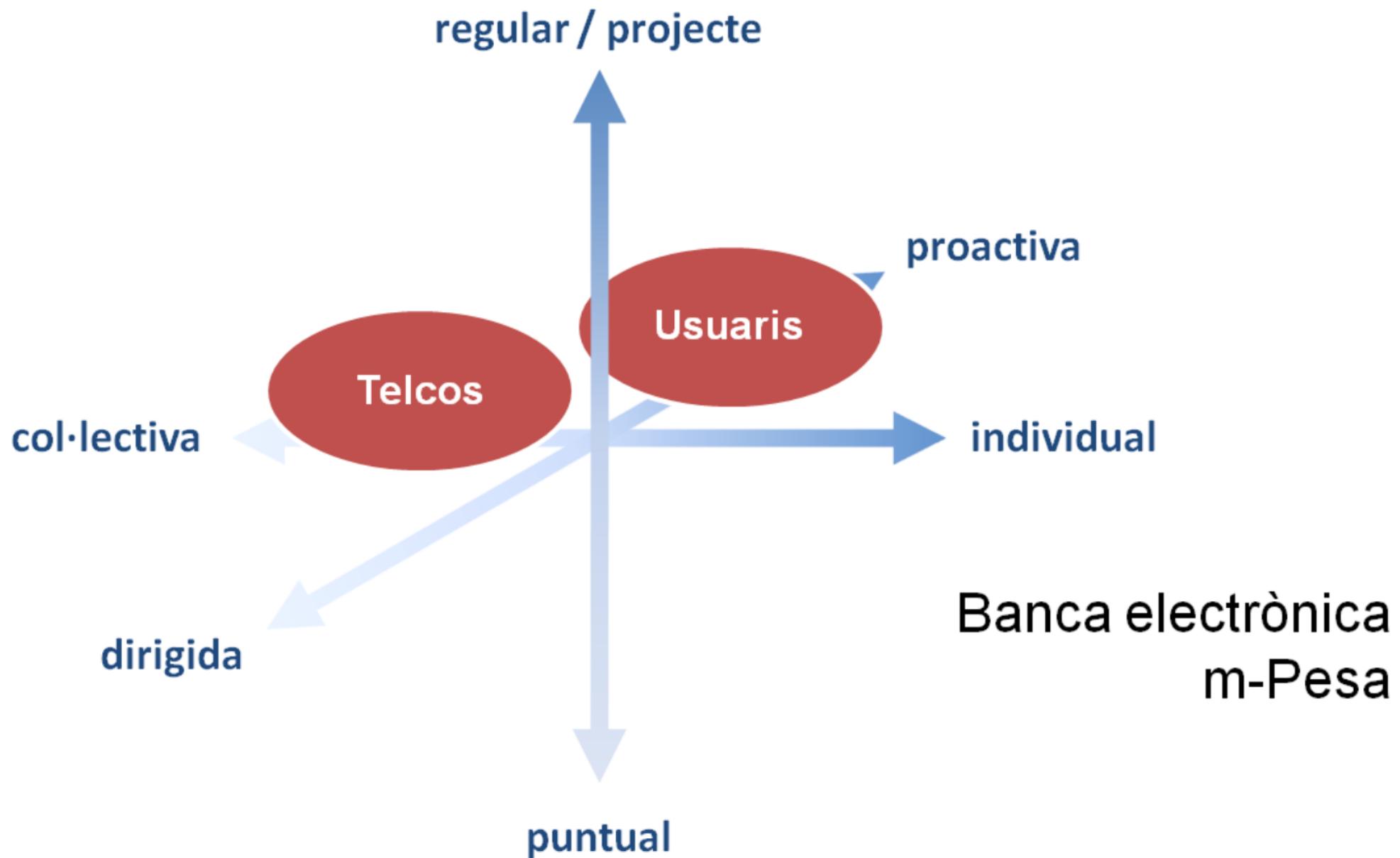
A partir de:

Peña-López, I. (2009). Voluntariado virtual: acción social en la Sociedad Red.

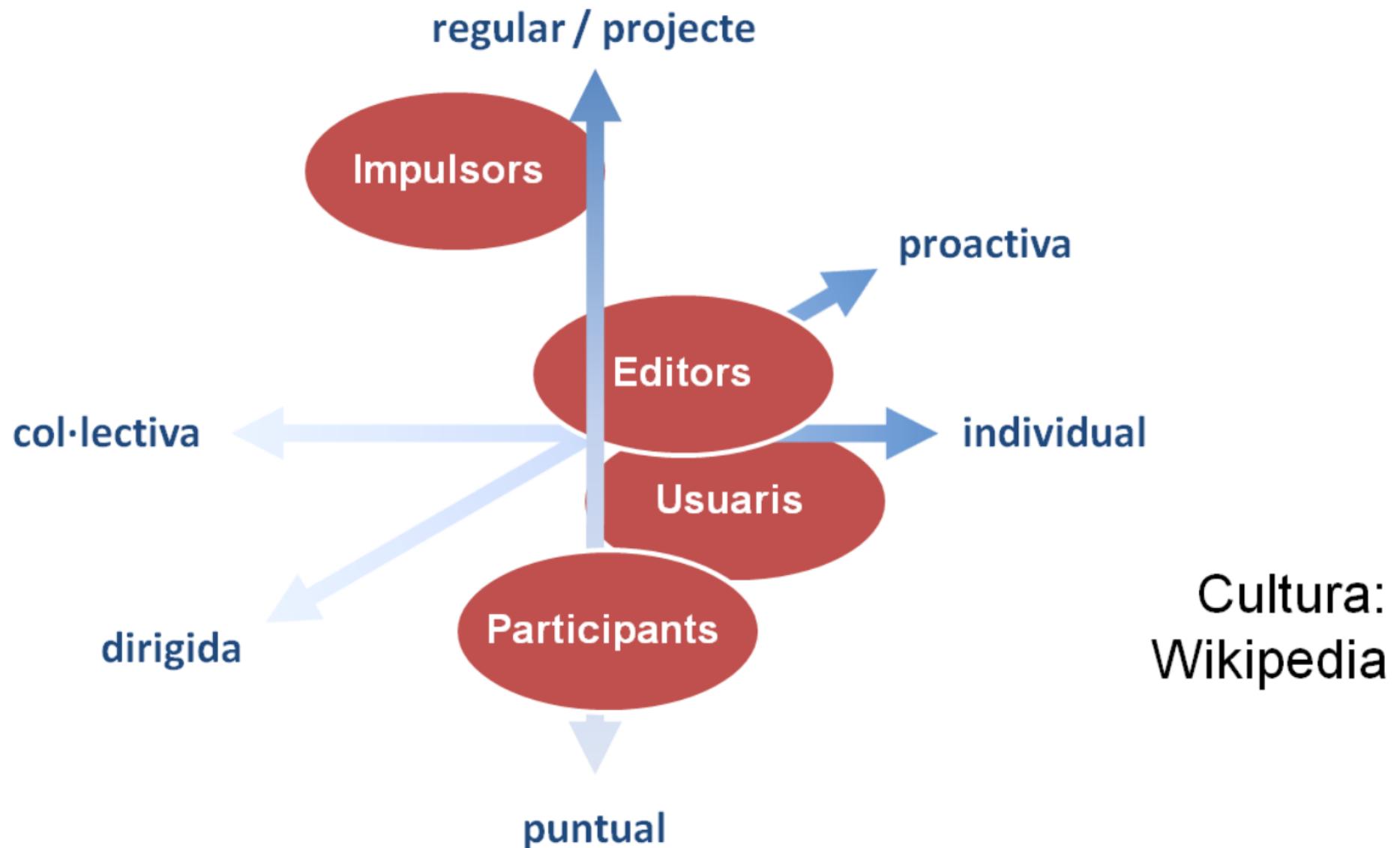
Conferencia en el 6º Congreso Andaluz de Voluntariado. Sevilla: ICTlogy

Albaigès, J. (2011). “Aprovechar la red para potenciar el voluntariado”. In Albaigès, J., TecnolONGia, 02 Junio 2011.

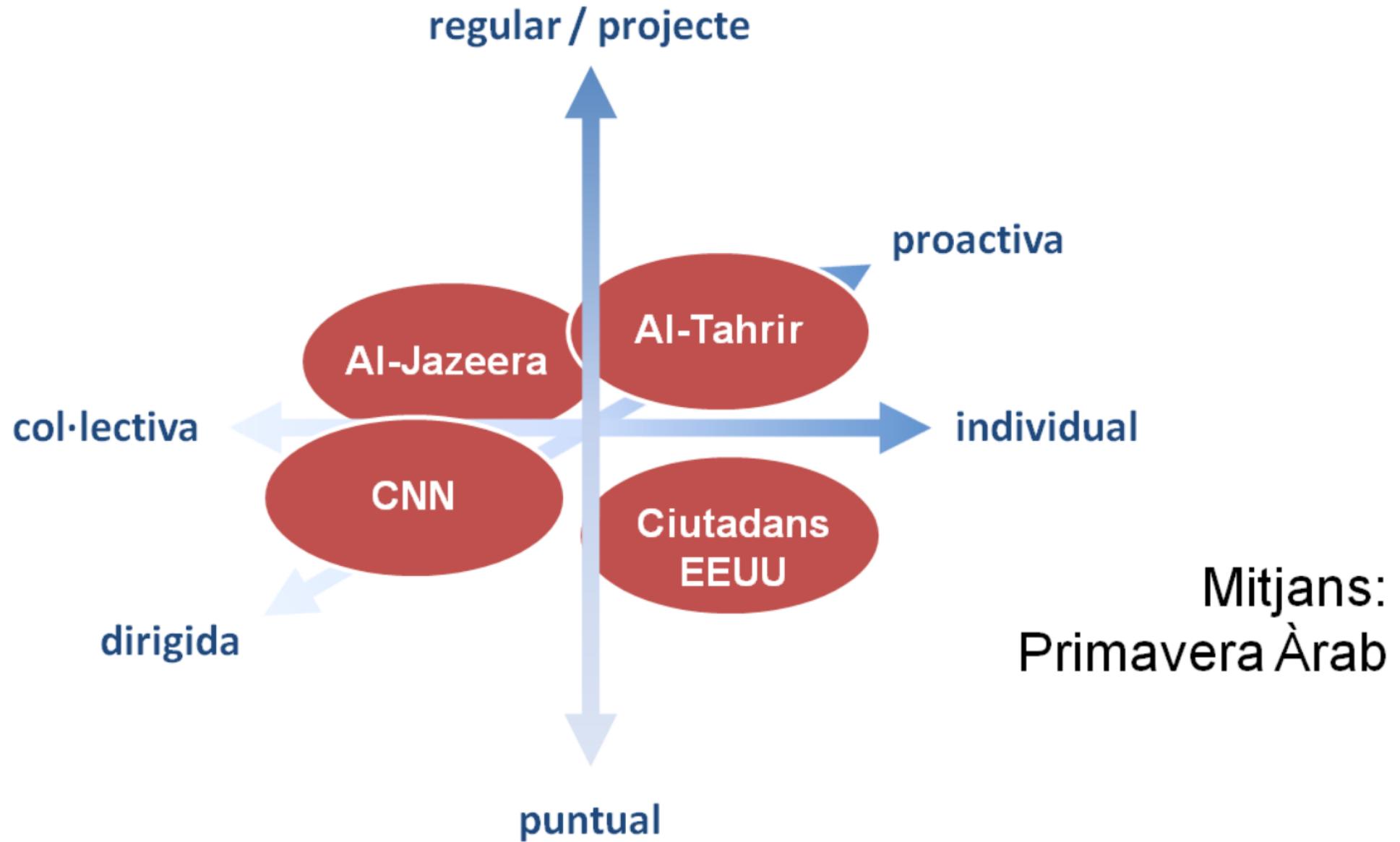
Negocis pull liderats per la demanda

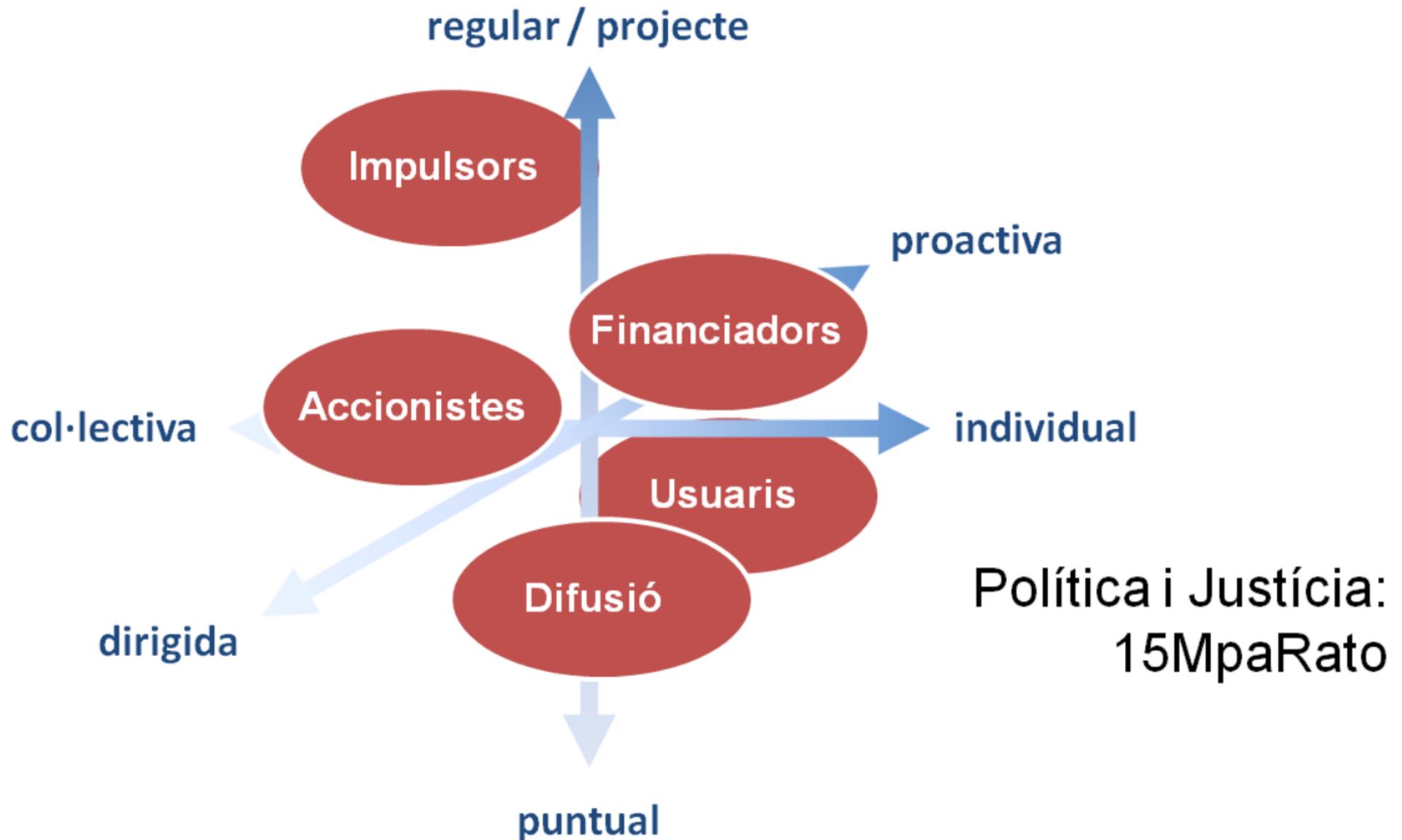
Cultura de remescla i en temps real

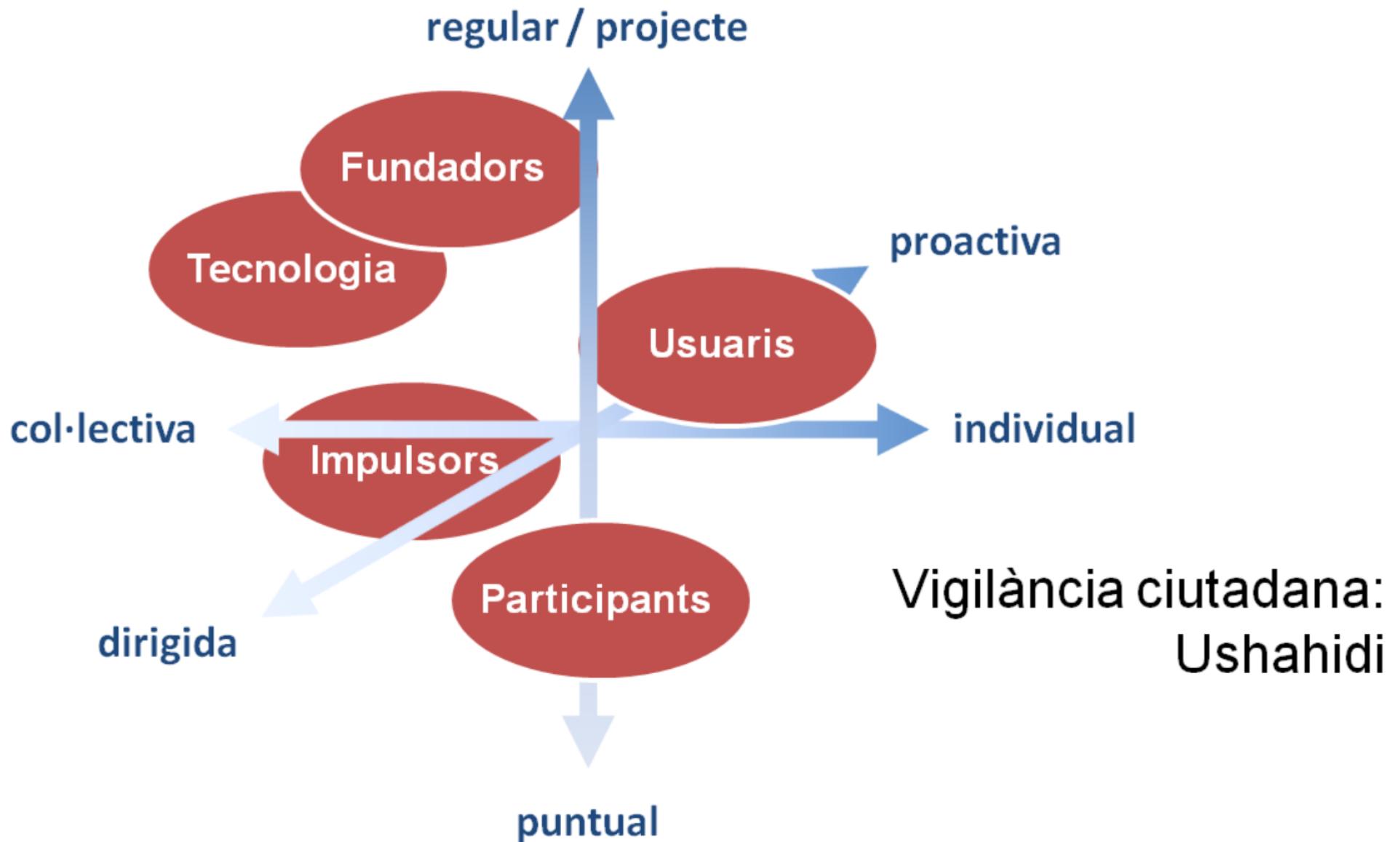
El 4t poder com a potenciador del 5è poder

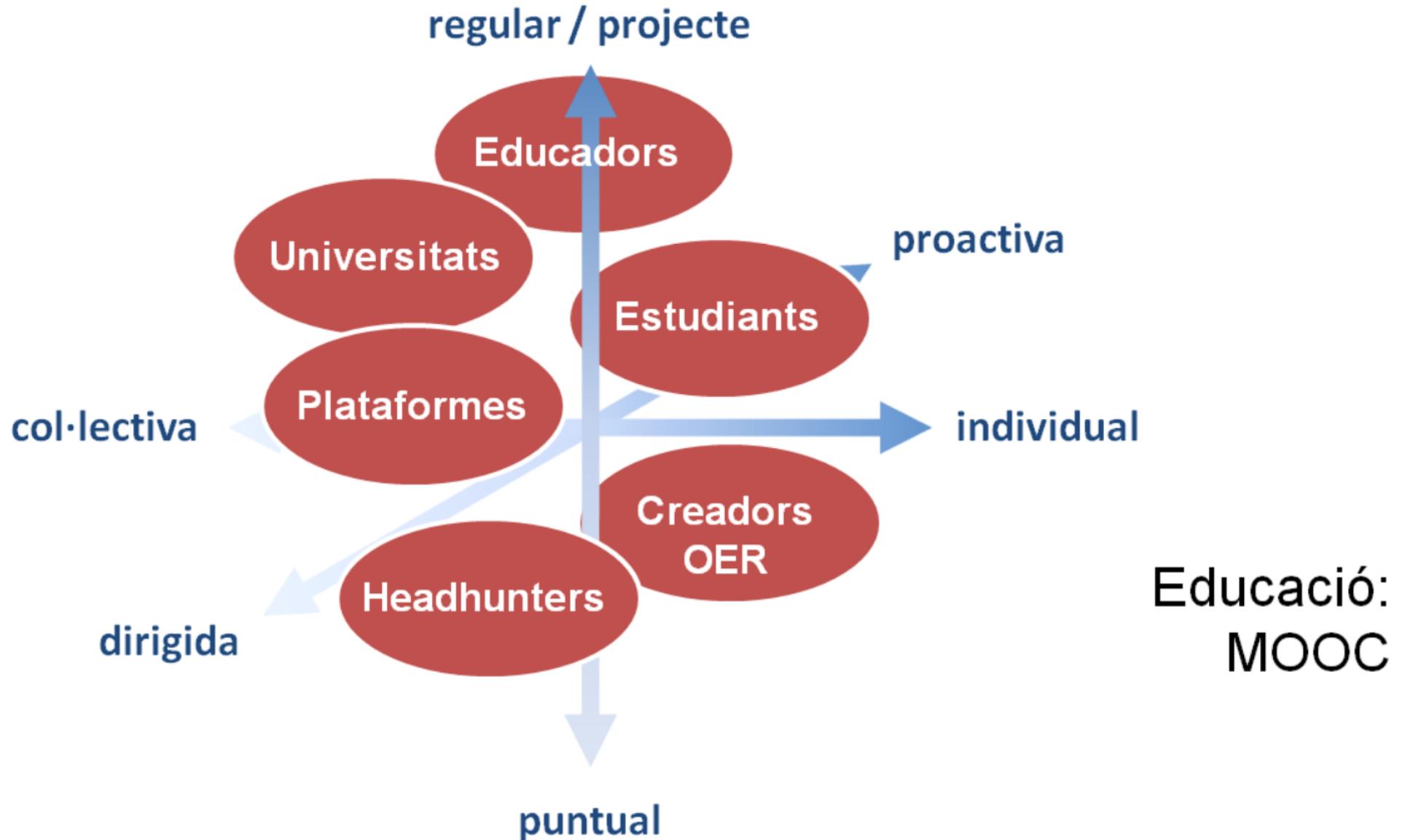
La nova ciutadania: un actiu en política

Ciutadania i institucions: nova entesa

De l'ensenyament a l'aprenentatge

Conseqüències?

Descentralització:

- Separació de contingut
i continent.
- Proactivitat.

Conseqüències?

Individualització:

- Espai per a la iniciativa individual.
- Granularitat de les tasques.

Conseqüències?

Participació casual:

- Separació de rols.
- Multiplicitat d'actors.

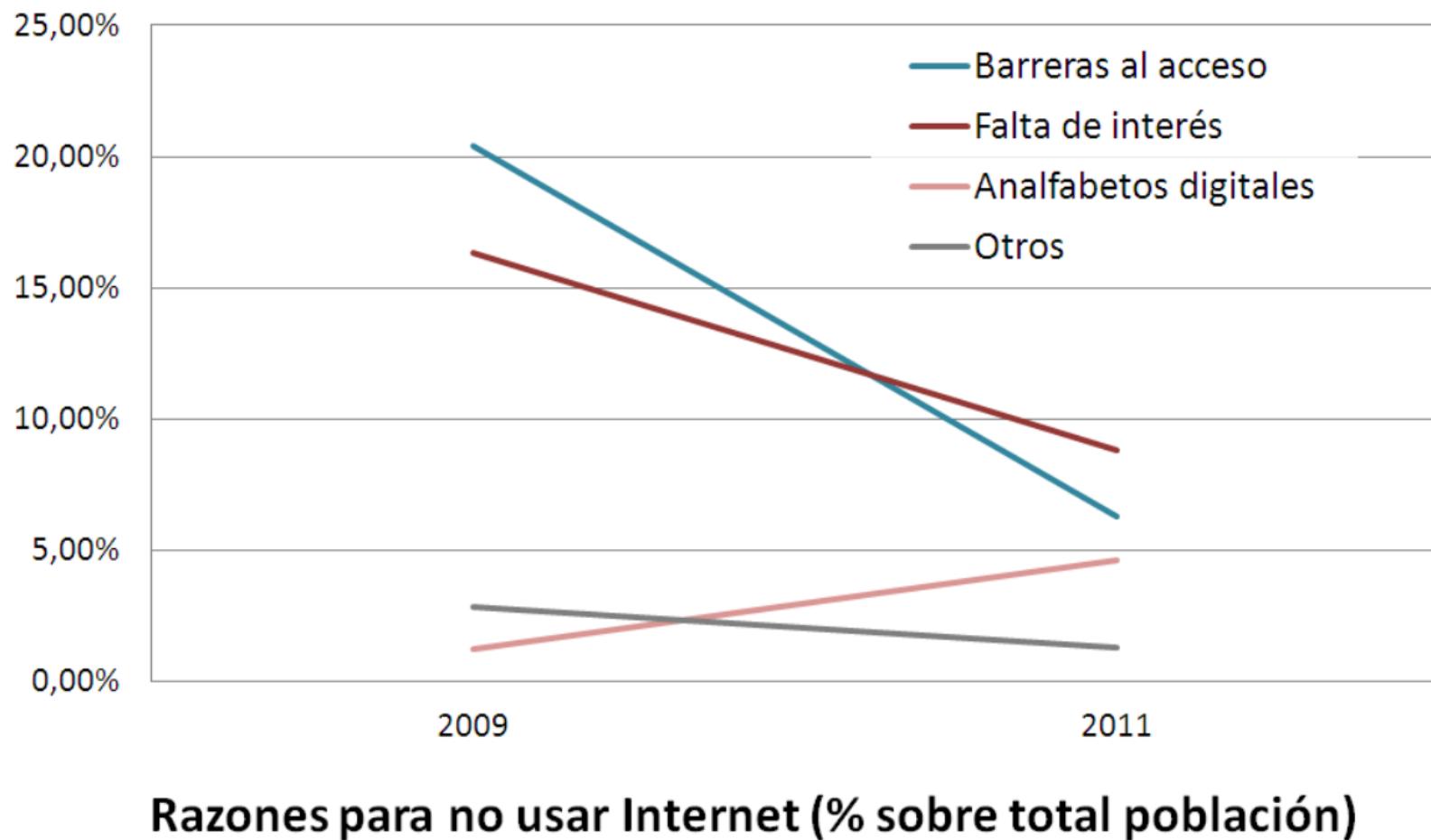
Perquè no ho
veiem més?

**Barres
reals**

Divisòria digital

Analfabetos digitals...

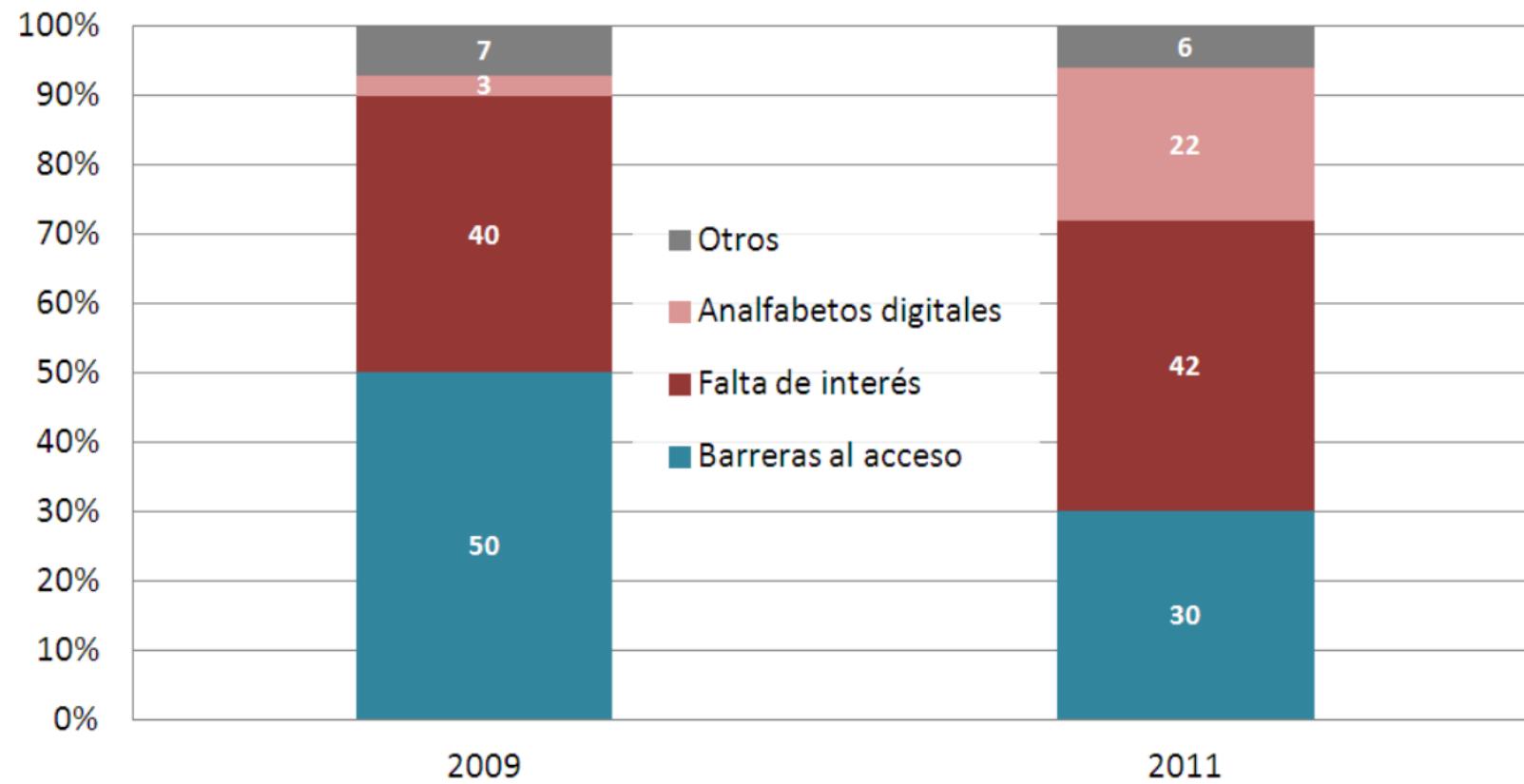

National Telecommunications and Information Administration (2010).

Digital Nation: 21st Century America's Progress Towards Universal Broadband Internet Access.

Zickuhr, K. & Smith, A. (2012). *Digital differences*.

...i refuseniks

Razones para no usar Internet (% sobre no usuarios)

National Telecommunications and Information Administration (2010).

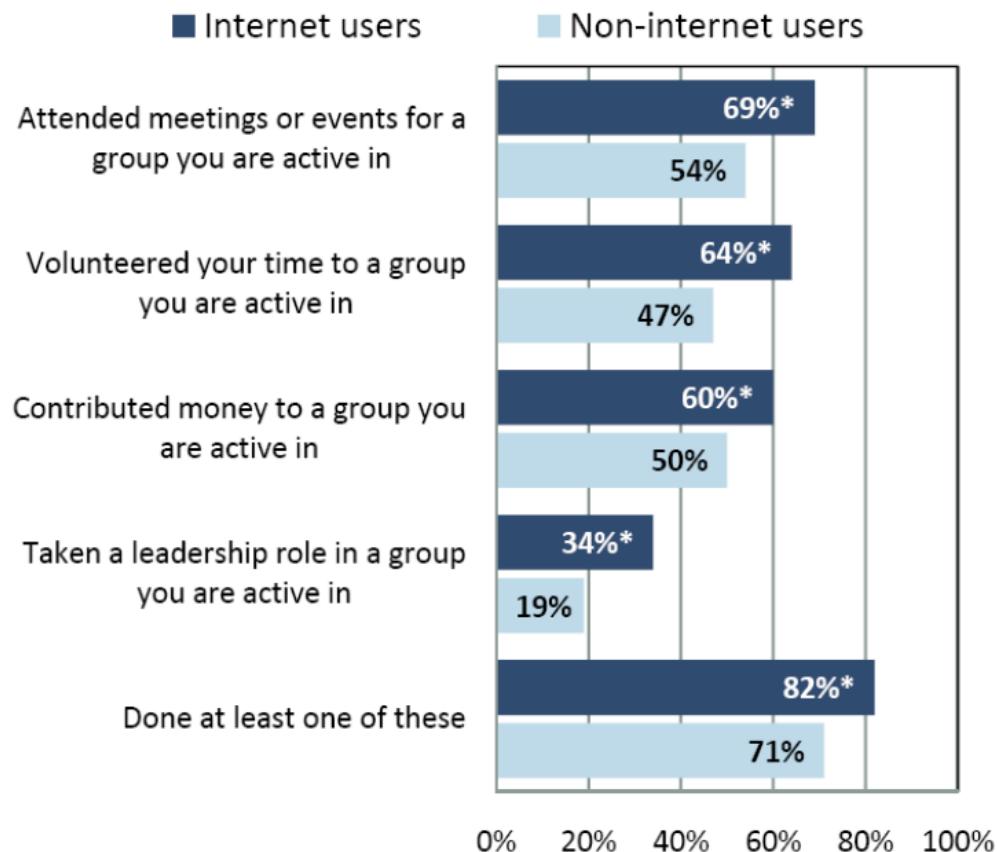
Digital Nation: 21st Century America's Progress Towards Universal Broadband Internet Access.

Zickuhr, K. & Smith, A. (2012). *Digital differences*.

A més experiència, major ús

Internet users are more active in their groups than non-users

In the past 30 days, have you...

* indicates a difference that is statistically significant at the 95% level.

Source: Pew Research Center's Internet & American Life Project, November 23-December 21, 2010
Social Side of the Internet Survey. N for active members of groups=1,833

A més experiència, major impacte

Attitudes towards the impact of the internet on groups

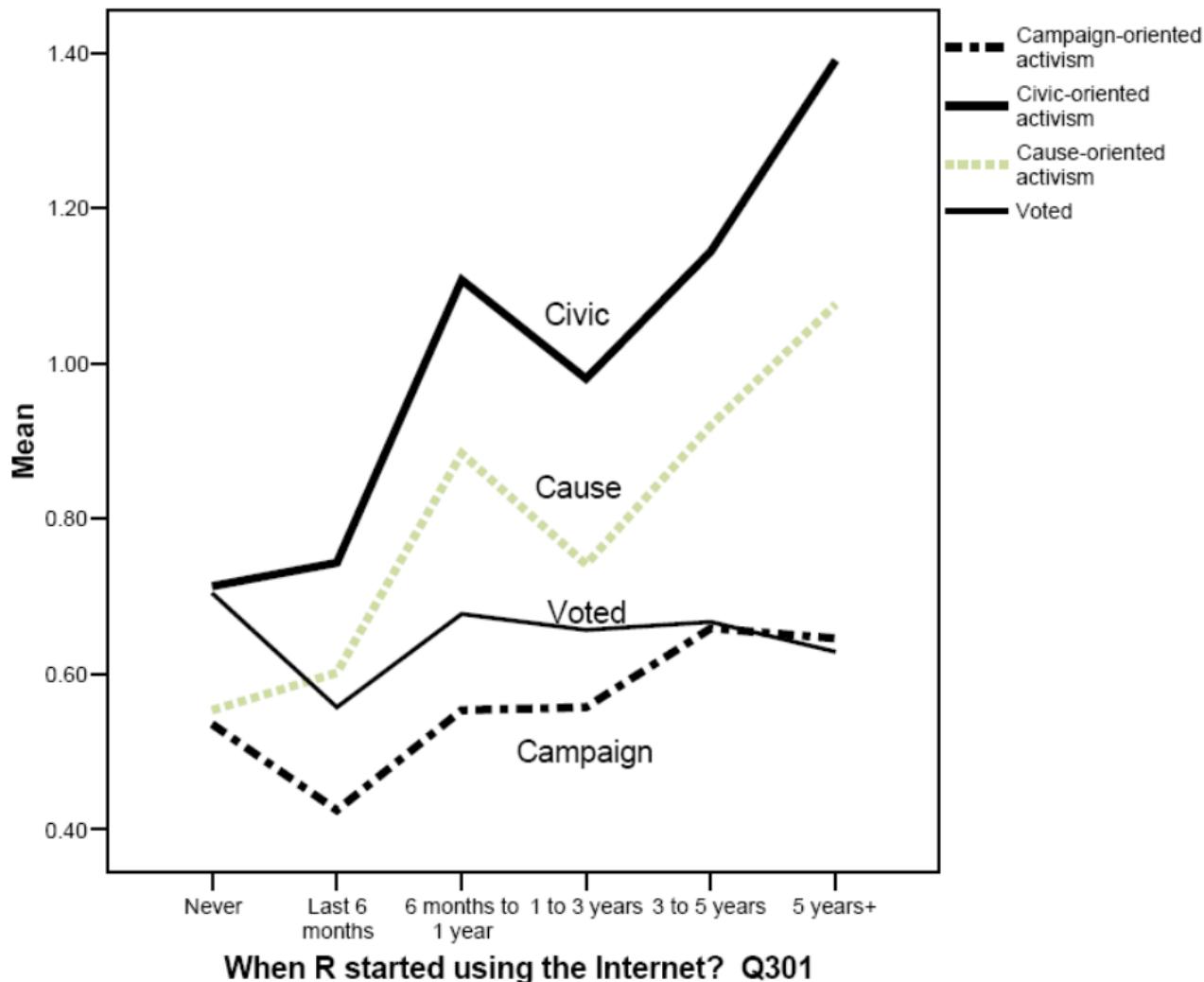
% of adults who say the internet has a “major impact” on ability of groups to...

Rainie, L., Purcell, K. & Smith, A. (2011). The social side of the internet

A més experiència, diferents pràctiques

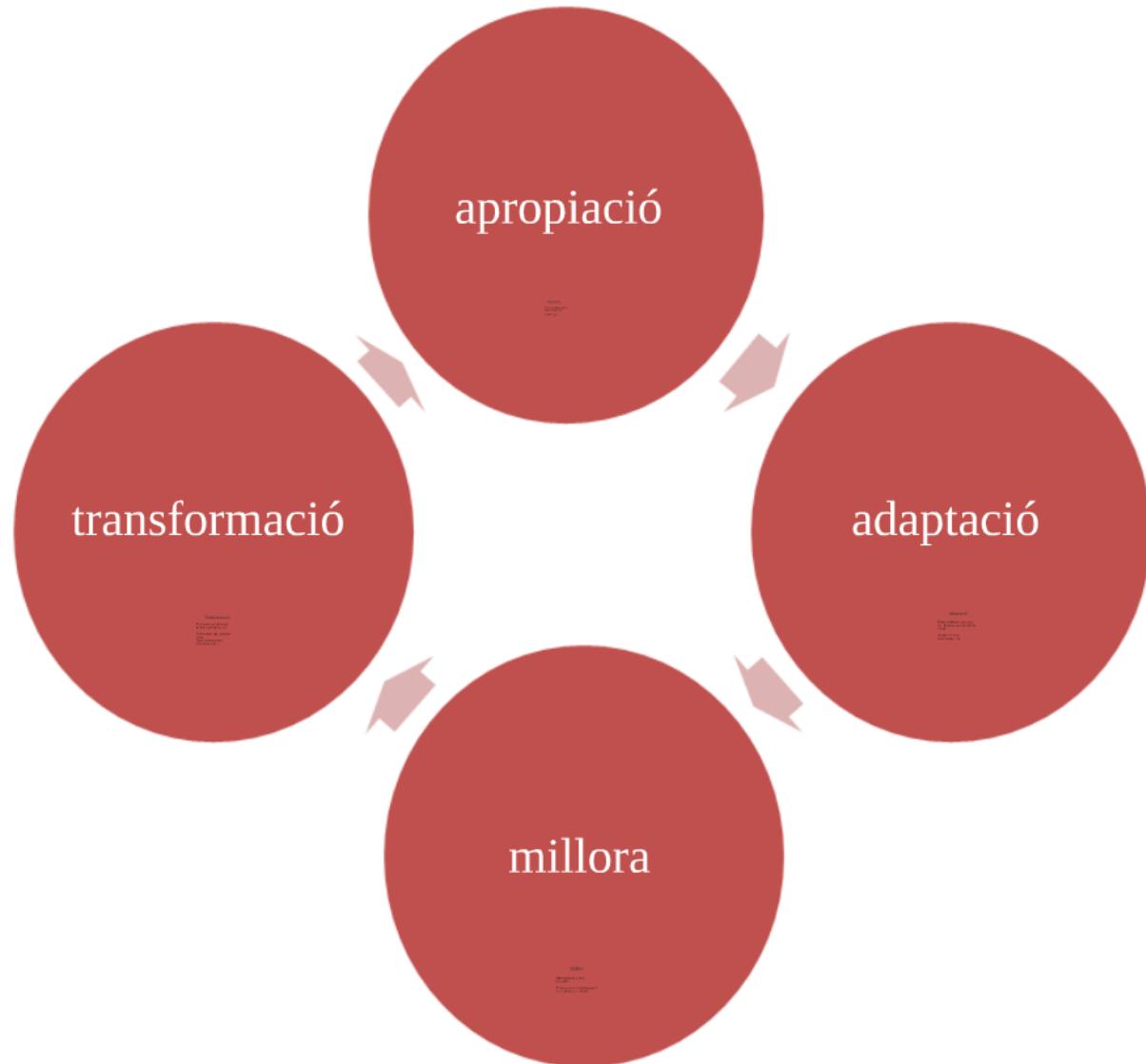
Figure 4. Civic engagement by length of experience of using the Internet

Source: The British Social Attitudes surveys, 1999-2003

**Barres
...mentals?**

Evolució o revolució?

Apropiació

Tothom utilitza noves eines,
menys a l'organització.

Tot roman igual.

Adaptació

Tothom utilitza les noves eines...
per a fer bàsicament el mateix de
sempre.

Substitució d'eines,
mateixos processos.

Millora

Alguns processos canvien
(en positiu).

Els processos canvien lleugerament
per a capturar-ne els beneficis.

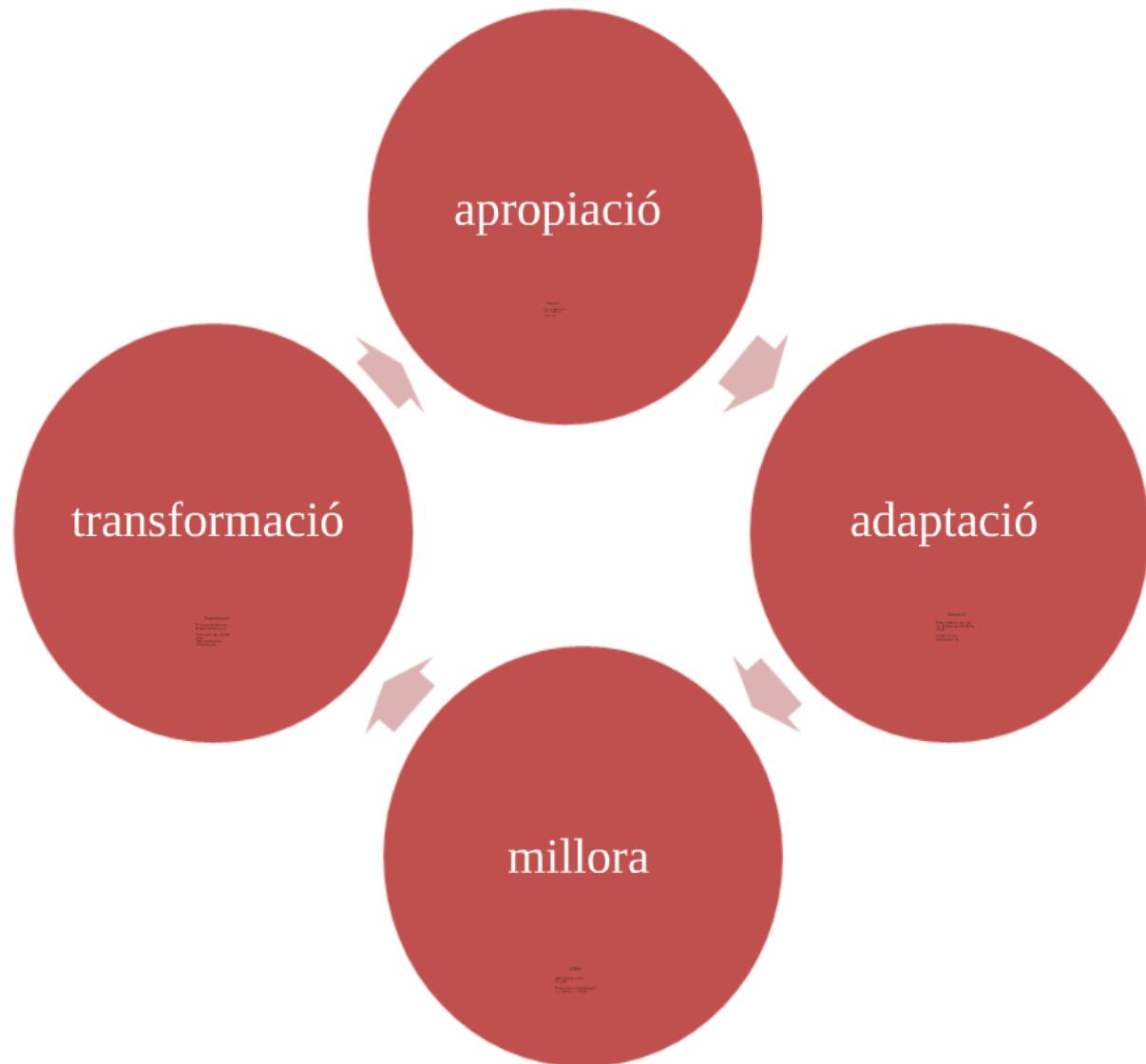
Transformació

Els processos es redissenyen
(pràcticament) de soca rel.

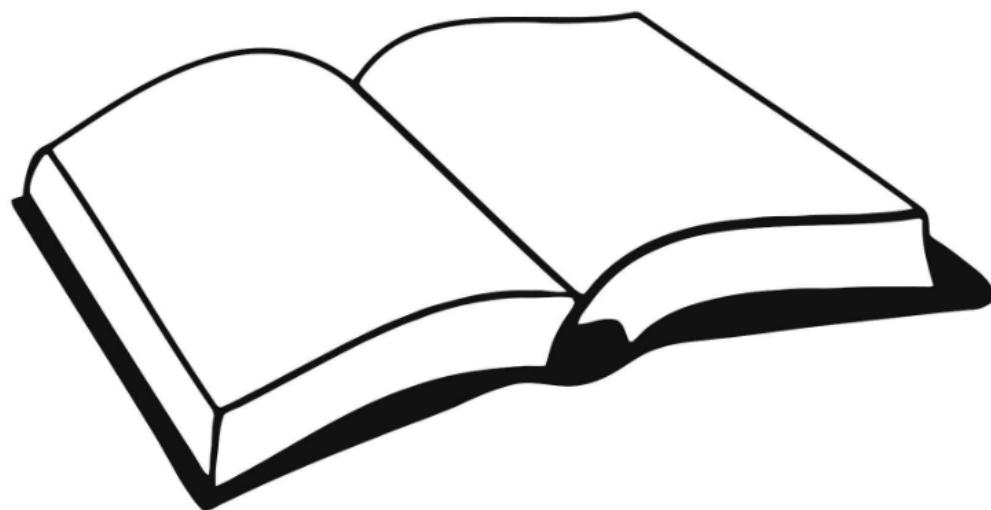
Tothom dubta que això dugui
enllloc.

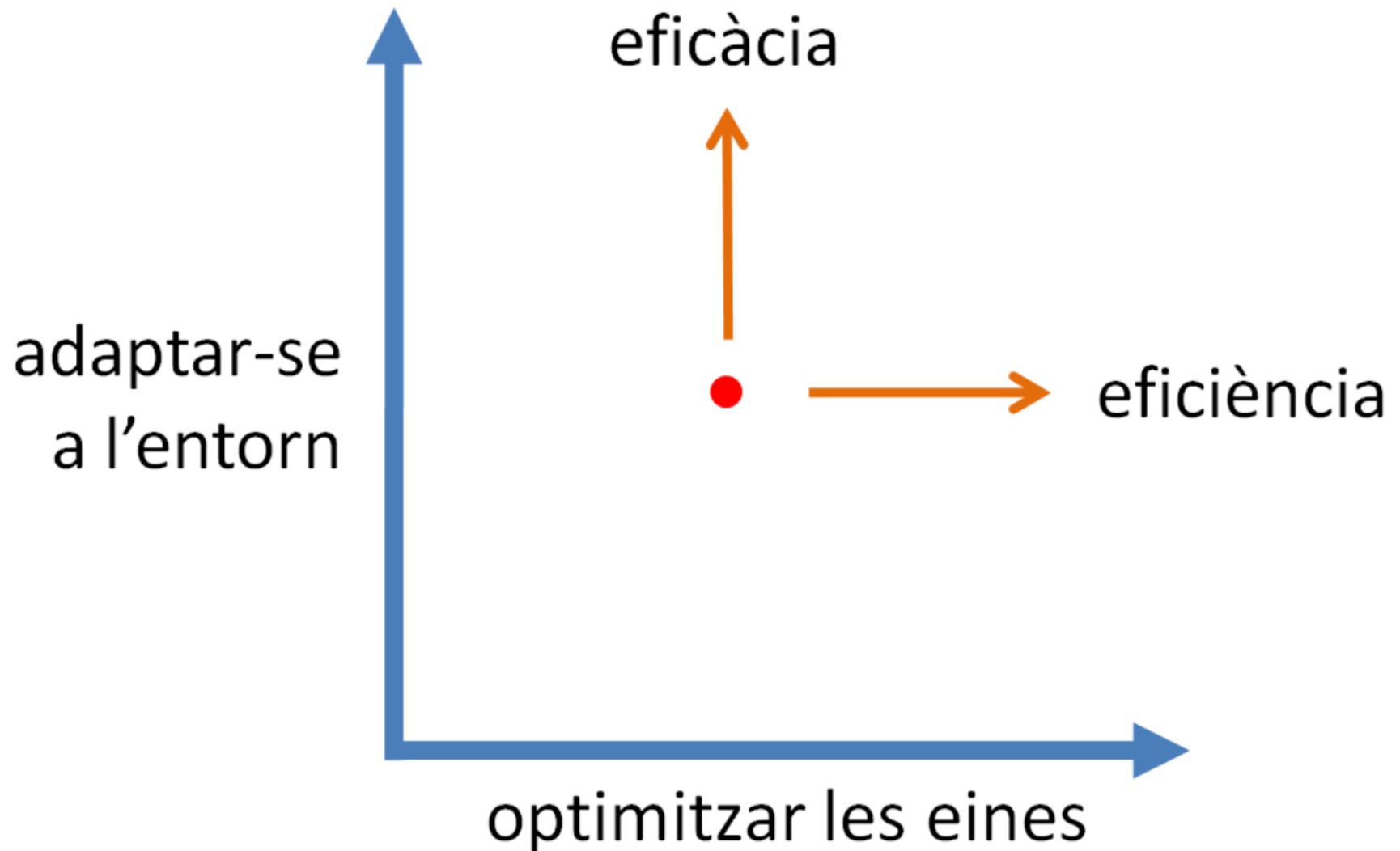
Moltes preocupacions,
punts de no-retorn.

Evolució o revolució?

Internet com a tecnologia d'utilitat general

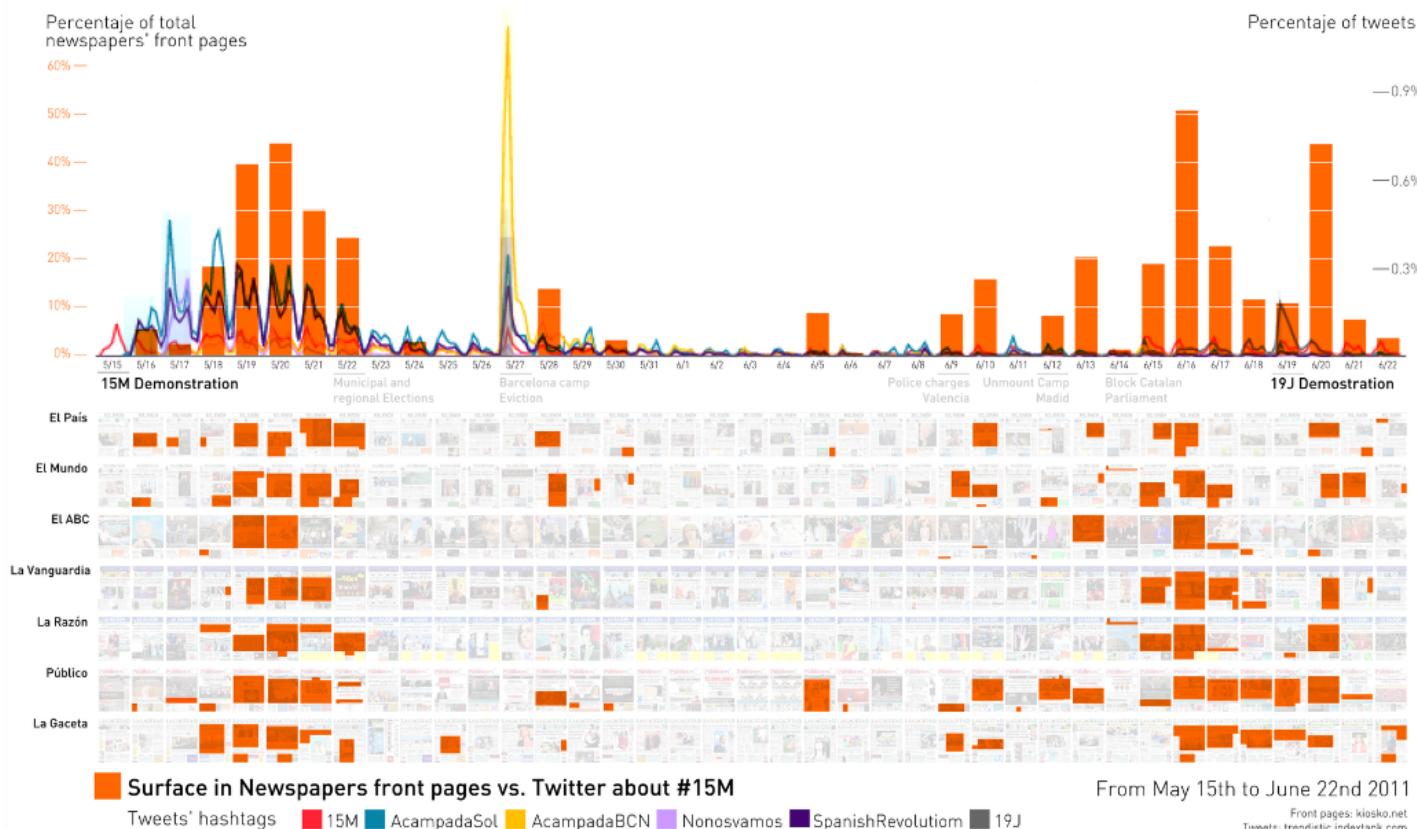

eficàcia

eficiència

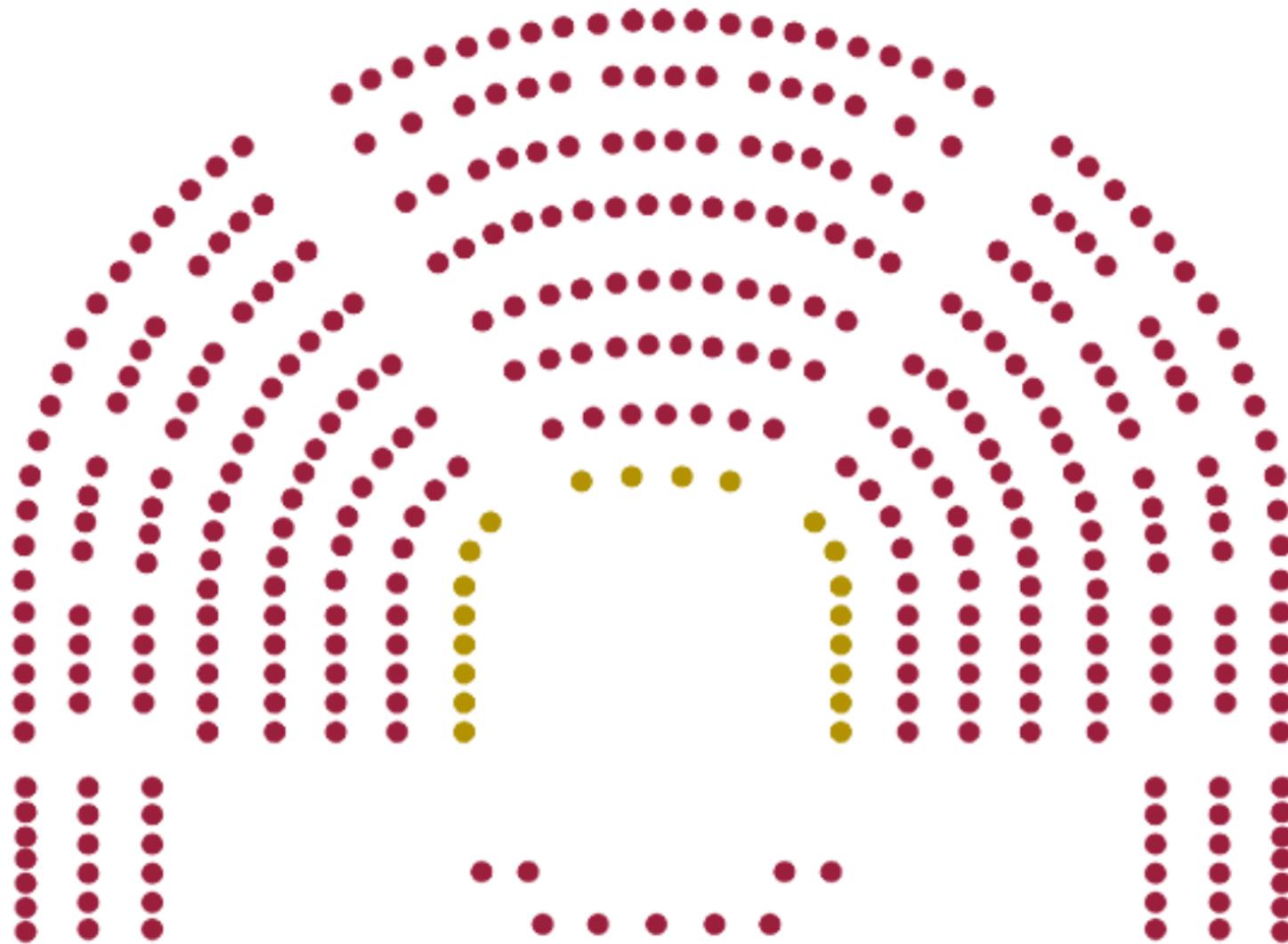
Qüestió de tempos

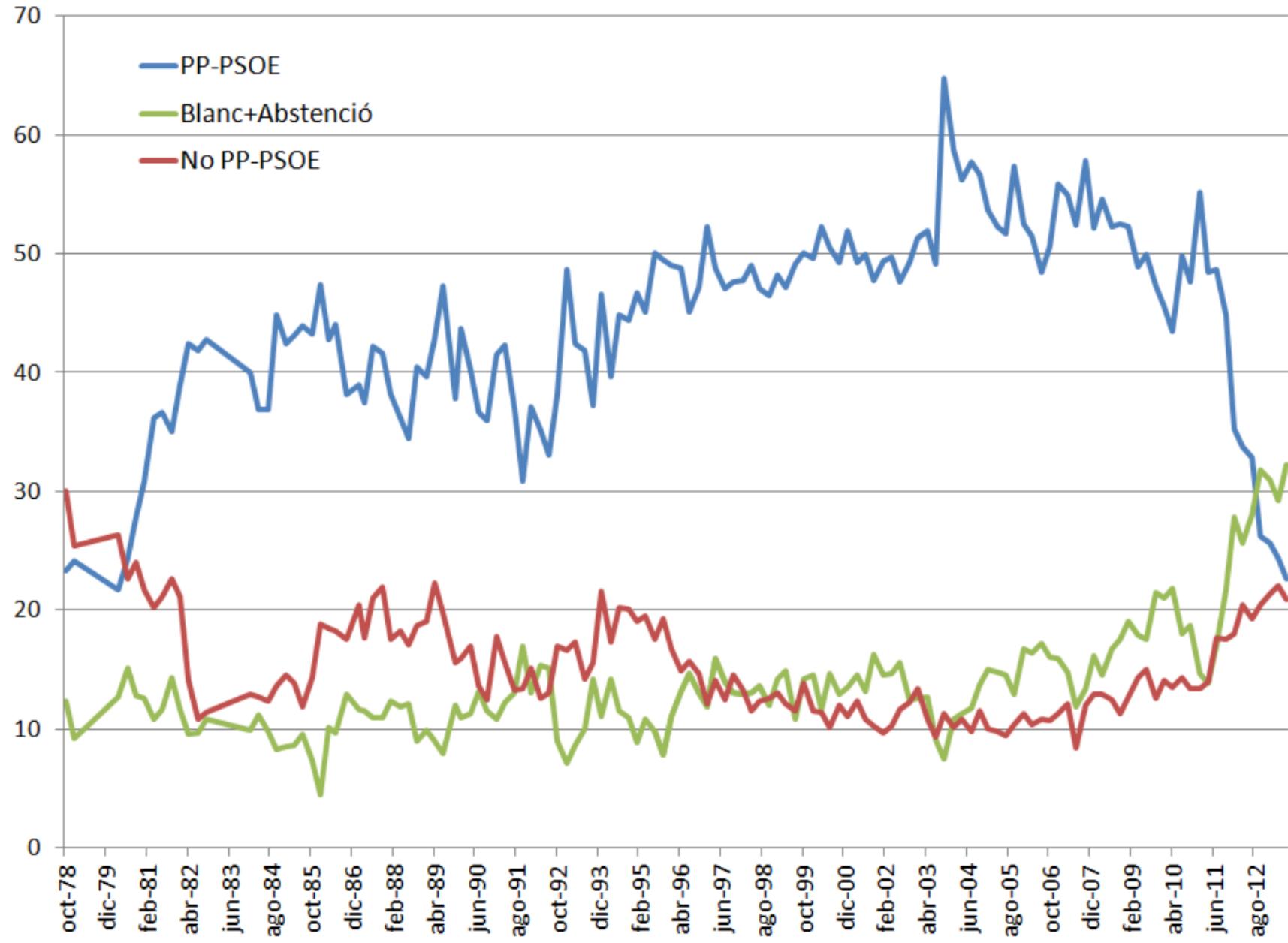
Rey Mazón, P. (2013). Newspaper Front Page Analysis: How Do They Tell the Story?
<http://numeroteca.org/2013/06/18/newspaper-front-page-analysis-how-do-they-tell-the-story/>

Estem
mesurant bé?

Participació política?

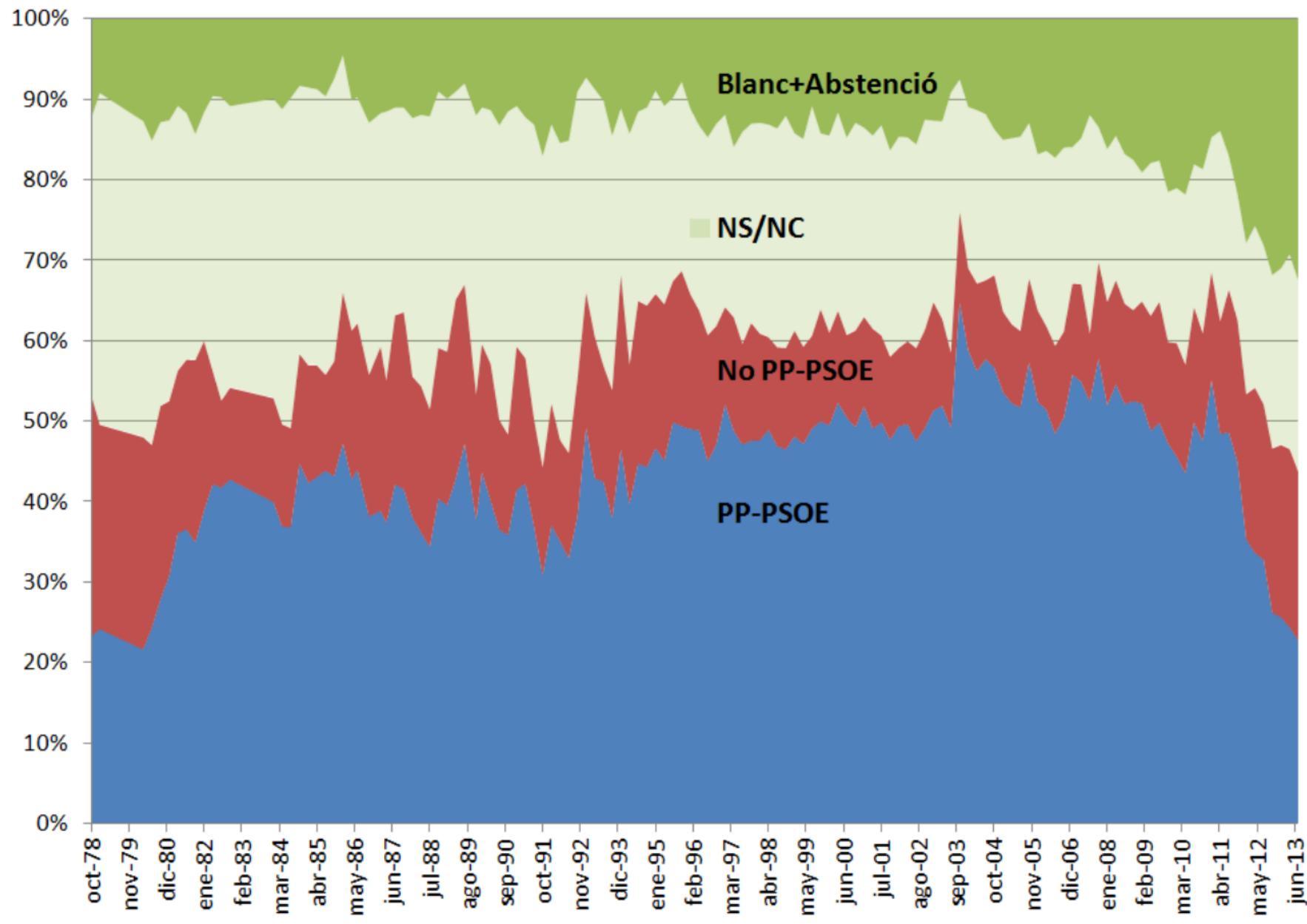

Intenció de vot a Espanya (1978-2013)

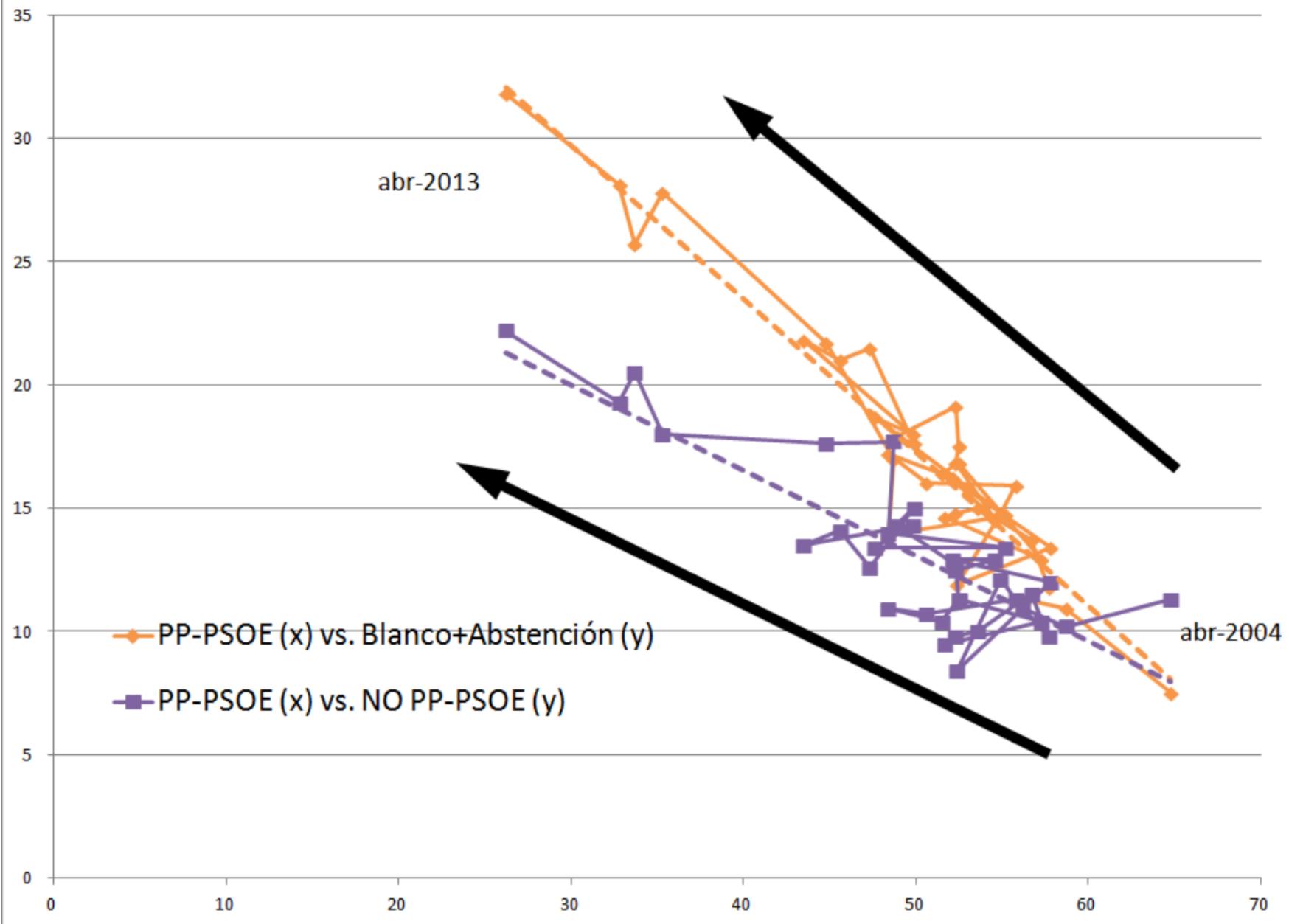
Ismael Peña-López (@ictlogist) a partir de dades del CIS

Intenció de vot a Espanya (1978-2014)

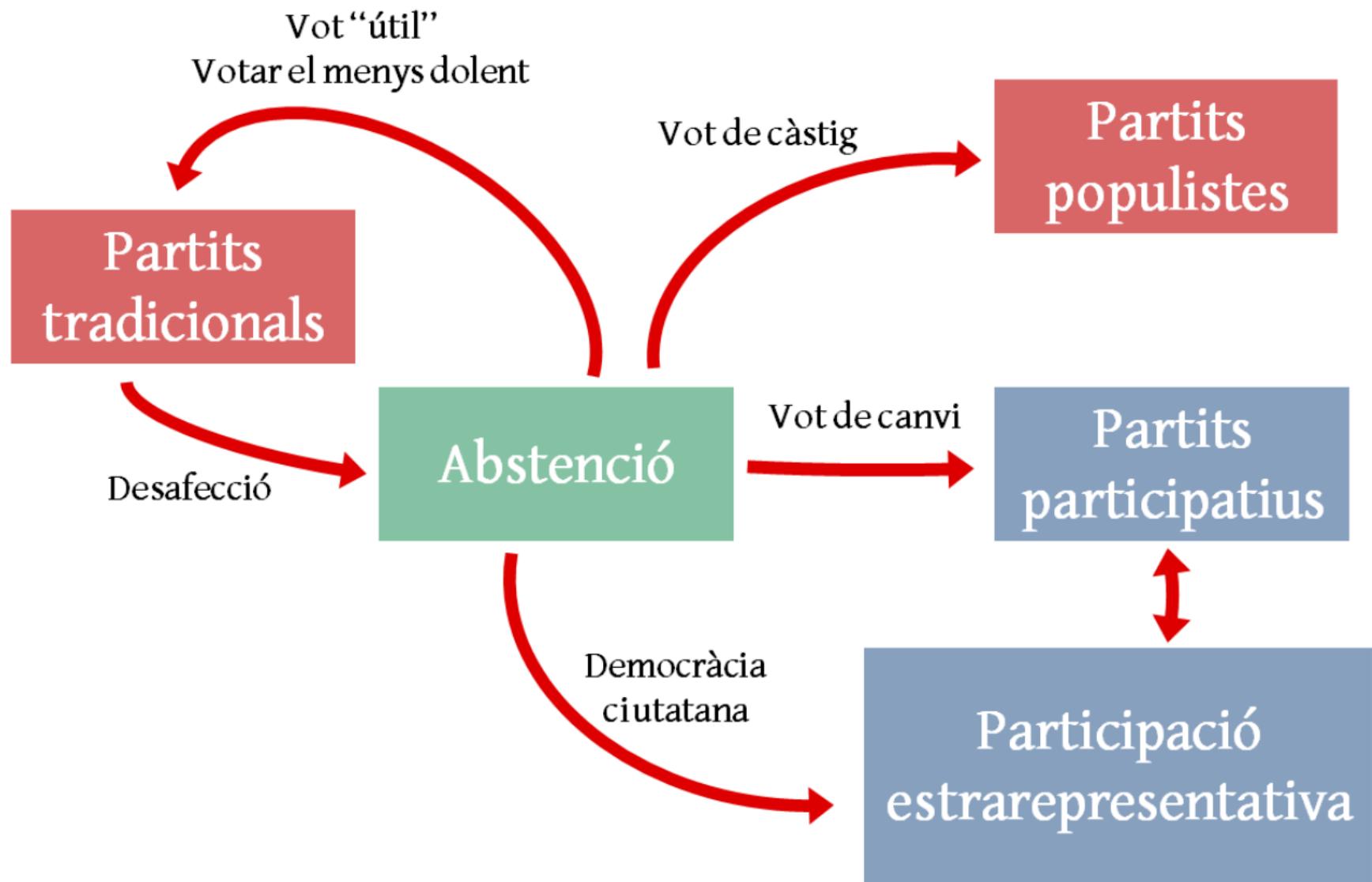

Ismael Peña-López (@ictlogist) a partir de dades del CIS

Bipartidismo, alternativas y desafección (2004-2013)

En resum... hipòtesi?

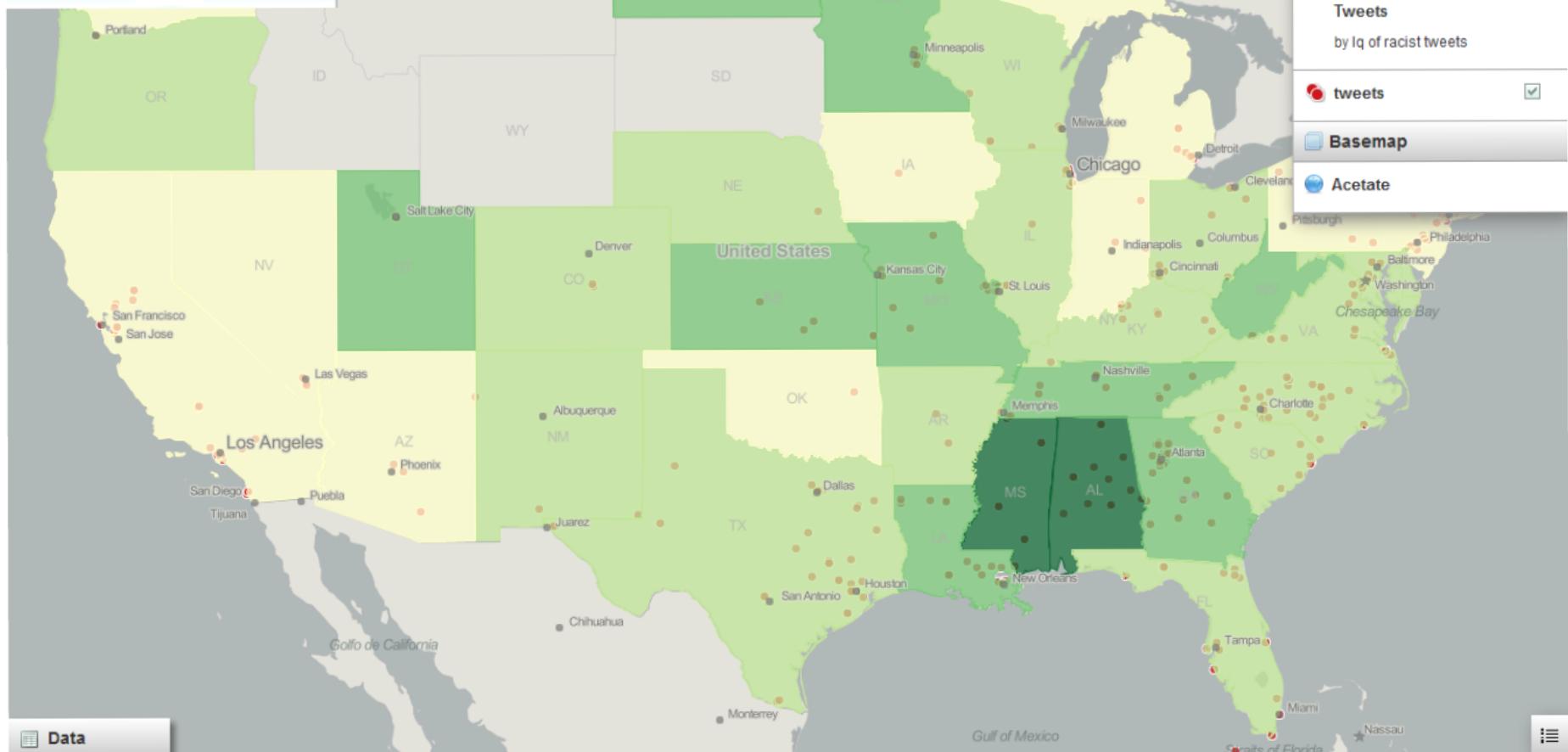
Multicapa

FloatingSheep Map of Relative Amount of Post-Election

Filters

Floating Sheep Location Quotients for Post Election Racist Tweets

Iq of racist tweets

Layers

Place Names

Roads

Floating Sheep Location Quotients for Post Election Racist Tweets
by Iq of racist tweets

tweets

Basemap

Acetate

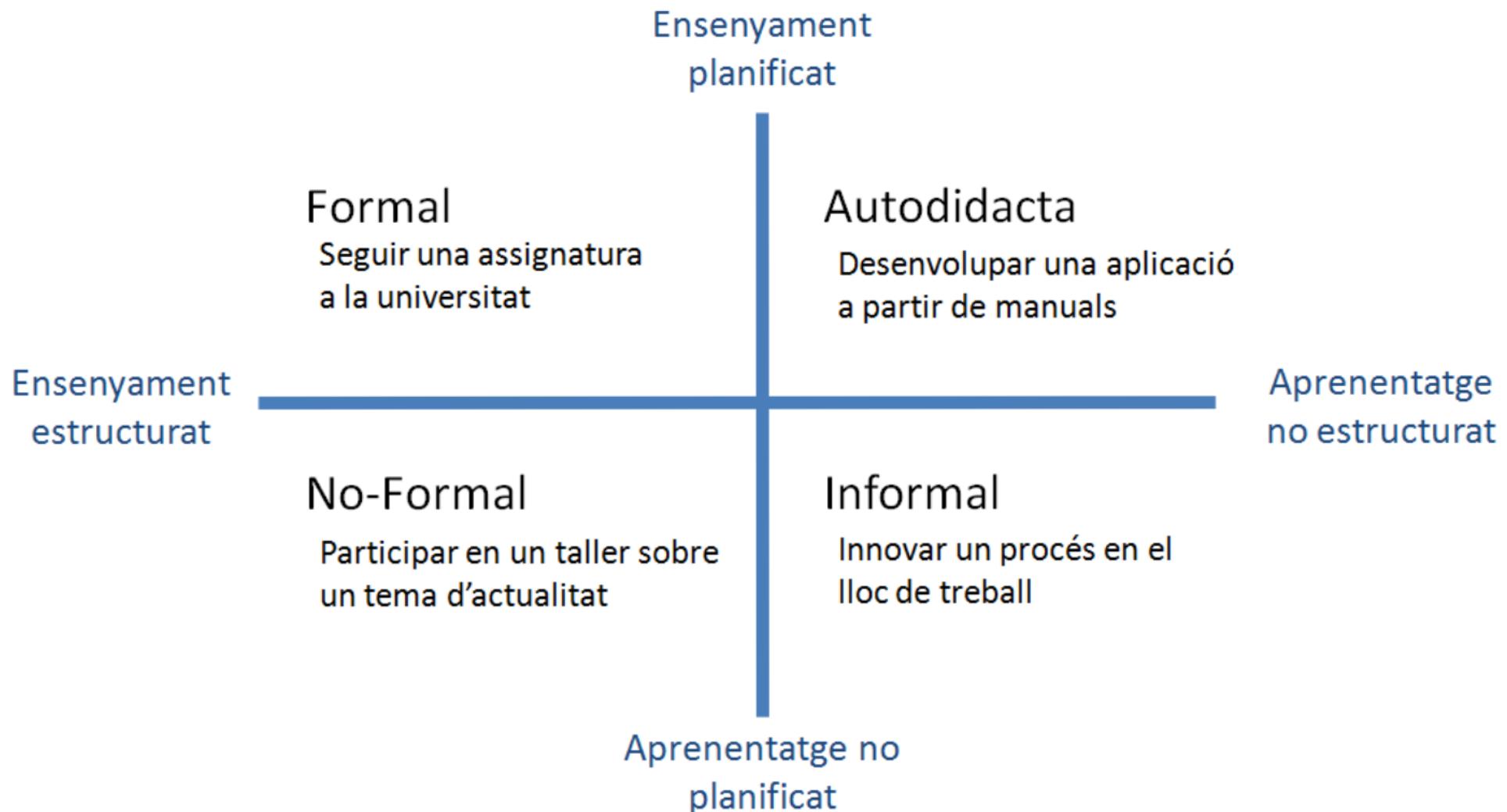
Del sistema educatiu...

Ensenyament
planificat

Formal
Seguir una assignatura
a la universitat

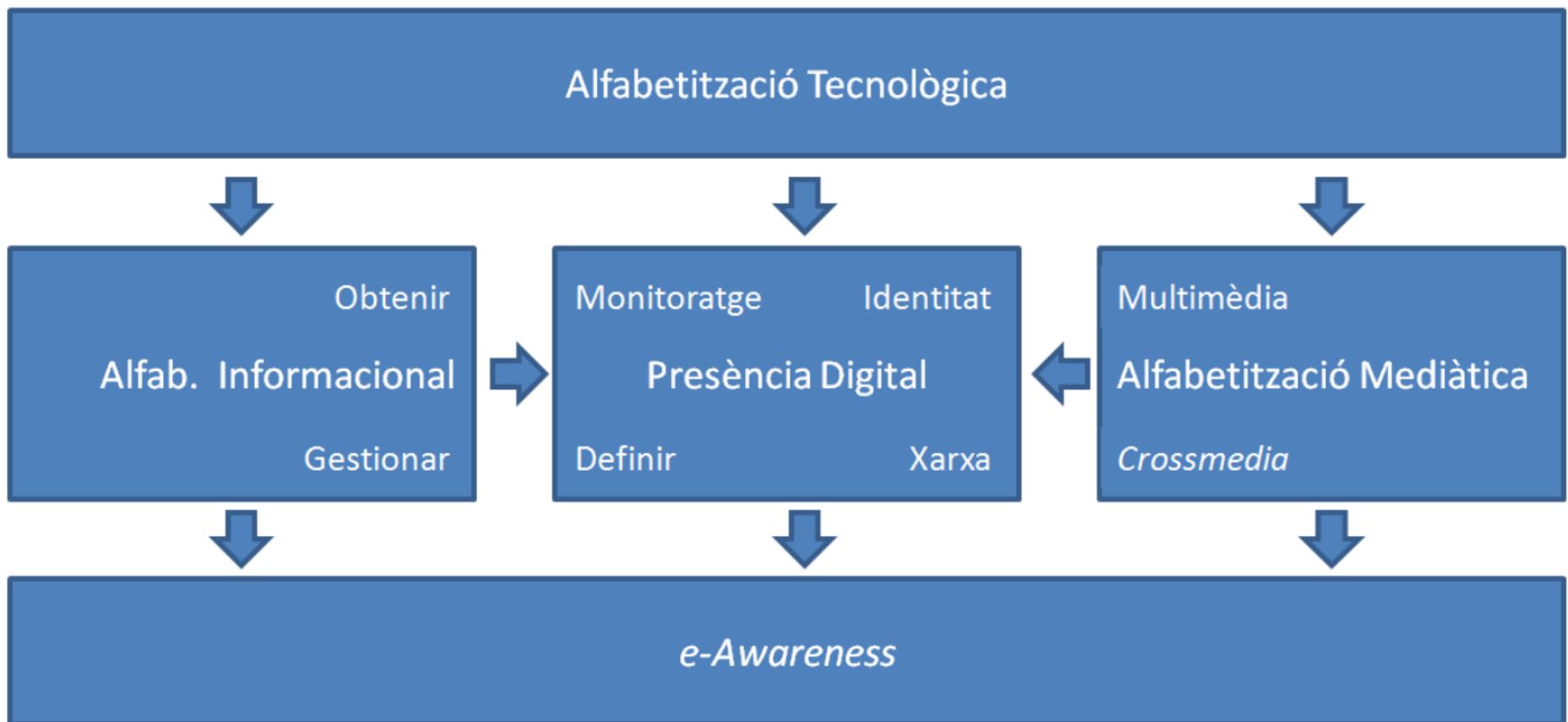
Ensenyament
estructurat

...als entorns d'aprenentatge

Identificar el
canvi:
innovació social
oberta

Crossmedia, transmedia

Innovació social oberta

Característiques

- Descentralització.
- Individualització.
- Participació "casual".

Innovació social oberta

Polítiques

- Donar context.
- Facilitar l'àgora.
- Atiar la interacció.

Empoderament

llibertat dins
del sistema

Empoderament

llibertat dins
del sistema

Governança

llibertat sobre
el sistema

Ismael Peña-López

@ictlogist

Conferència inaugural de les XXVIII Jornades Cientificotècniques
"La revolució virtual", Setmana de la Ciència, la Tècnica i les Humanitats.
24 de març de 2014, Institut Lacetància

Per a citar aquesta obra:

Peña-López, I. (2014). La revolució digital: perquè costa tant de veure.

Conferència inaugural de les XXVIII Jornades Cientificotècniques. "La revolució virtual"

Setmana de la Ciència, la Tècnica i les Humanitats.

24 de març de 2014, Institut Lacetància

http://ictlogy.net/presentations/20140324_ismael_peña-lopez_-_revolucio_digital_perque_costa_tant_de_veure.zip

Per a contactar amb l'autor: <http://contacte.ictlogy.net>

Tota la informació d'aquest document sota una llicència
Creative Commons:
Atribució – No Comercial

